Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 226 (3424)
28 ЧОРШАНБА СЕНТЯБРЬ 1977 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ВАҚТДАН ЎЗИБ

Шаҳар марказлашган усулда юк ташиш автомобиль трестига қарашли 127-автобаза коллективи йил бошидан бери 1 миллион 550 минг тонна халқ хўжалиги юклари ташиб, тўққиз ойлик планни 20 сентябрда бажарганди. Шу кунларда коллектив ой охиригача қўшимча 70 минг тонна халқ хўжалик юклари ташиш учун интиляпти. Бу коллективнинг йил бошида олган дастлабки социалистик мажбуриятига тенгдир.

Автотранспортчилар СССРнинг янги Конституцияси лойиҳаси муҳокамаси давомида Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейи учун янги оширилган мажбурият қабул қилдилар. Унда йил охиригача планга қўшимча ташилган юкни 100 минг тоннага етказиш белгиланган. Ҳозир коллектив мана шу мажбуриятни бажариш учун мусобақани авж олдиряпти.

Бугун автобазадаги Ю. Б. Калабин бошлиқ ҳайдовчилар бригадаси беш йилликнинг икки йили планини бажариб, 1978 йилнинг январь ойи ҳисобига юк ташишга киришди. Бу коллектив рационал маршрутларни жорий этиш, прицепларда юк ташишни йўлга қўйиш, юкли пробегларни кўпайтириш орқали вақтдан ўзган ҳолда меҳнат қиляпти.

Ҳозир корхонада жами 217 ҳайдовчи вақтдан ўзиб меҳнат қиляпти.

ТЎЛА ҚУВВАТДА

Тошкент ёғ-мой комбинатининг барча ишлаб чиқариш участкалари капитал ремонтдан сўнг тўла қувватда ишлай бошлади. Коллектив ҳар куни пландагидан 40 минг сўмлик ортиқ маҳсулот бермоқда. Айниқса маргарин цехи қувватни оширяпти. Бу цех меҳнатчилари кун сайин етти хил номда 55 тоннадан маргарин етказиб беришмоқда.

Бугун пойтахт магазинлари ва озиқ-овқат корхоналарига 170 тоннадан зиёд оқартирилган пахта ёғи, маргарин, майонез, саломас юборилди. Шунингдек, Қозоғистон ССРнинг пойтахти Олмаотадаги маргарин заводига ҳамда Қарағандага кўплаб саломас жўнатилди.

МЕХАНИЗАТОРЛАР МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ўқув-тажриба хўжалигининг меҳнаткашлари юбилей йилида пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштирдилар.

Улуғ Октябрь 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирган хўжалик механизаторлари машинада пахта териш давлат планини муддатидан илгари бажардилар. 2300 тонна «оқ олтин» «зангори кема»ларда терилиб, биринчи сортга топширилди.

Ленин ордени кавалери И. Дуйсенқулов, Ўзбекистон ССР Беруний номидаги Давлат мукофотининг лауреати Ғ. Абдуллаев, Меҳнат Шуҳрати орденининг кавалери Н. Кукарадзе, механизаторлар — М. Султонов, Т. Қаҳхоров, А. Бегалиев, М. Эшмирзаев, С. Каримов ва бошқалар фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Мана бир неча йиллардан бери институтда юқори курс студентларидан механизациялашган отрядлар тузилиб, бу отрядлар қишлоқ меҳнаткашларига терим техникасини тайёрлаш ва машинада пахта теришда катта ёрдам бераётганлиги, айниқса диққатга сазовордир. Қишлоқ хўжалигини механизациялаш факультетининг студентлари М. Юрков, М. Омонов, И. Алиев, Н. Нуриев, Э. Ҳакимов, В. Чурин ва бошқалар юбилей мажбуриятларини муддатидан илгари муваффақиятли адо этганликлари ҳақида рапорт бердилар. Механизациялашган студентлар отрядининг 200 дан зиёд аъзоси Сирдарё ҳамда Жиззах областларининг совхозларида ғайрат билан машинада пахта теришяпти.

Суратда: Конституция комиссиясининг мажлиси. ТАСС фотохроникаси.

КОНСТИТУЦИЯ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

27 сентябрь куни Кремлда Конституция комиссиясининг Раиси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев раислигида Конституция комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Комиссия ишининг якунлари ва умумхалқ муҳокамаси давомида тушган таклифлар ва тузатишлар киритилган СССР Конституциясининг лойиҳаси муҳокама қилинди.

Мажлисда ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Комиссия, — деди Л. И. Брежнев, — катта ижодий ва самарали иш қилди. Комиссия СССР Конституциясини тайёрлаш билан боғлиқ ҳамма ишларни ташкил этувчи бамисоли бир негиз бўлди. Кўп иш қилинганлигини ўзингиз билиб турибсиз. Давлатимизнинг Асосий Қонунини муҳокама қилишда бутун партия, бутун совет халқи қатнашди. Менинг назаримда, бу соҳада бажарган ҳамма ишларимиздан чиқариладиган асосий хулоса шуки, партиямиз билан халқимиз ўзининг метиндек буюк бирлигини, коммунизм қурилишининг асосий вазифаларини муваффақиятли ҳал этишдан астойдил манфаатдор эканлигини яна бир марта намойиш қилди. Сизнинг эсингизда бўлса керак, бундан тўрт ой муқаддам Конституция комиссияси СССР Конституцияси лойиҳасини СССР Олий Совети Президиумига тақдим этган эди. Бугун биз комиссиямиз қилган ишни якунлашимиз ҳамда лойиҳа бутун халқ томонидан муҳокама қилинган даврда тушган таклифларни ҳисобга олиб, Конституция лойиҳасига аниқлик ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги масалани ҳал этишимиз керак.

Совет халқи ўз муҳокамасига қўйилган ҳужжатнинг мазмунини қизғин маъқуллади. Конституция лойиҳаси текстига бевосита тааллуқли таклифлар Конституция комиссиясининг секретариатида батафсил ўрганиб чиқилди. Секретариат ишига таниқли партия ва совет ходимлари, илм-фаннинг турли соҳаларидаги мутахассис олимлар, давлат муассасалари ва жамоат ташкилотларининг ходимлари жалб этилди. Таклиф ва мулоҳазаларнинг биронтаси ҳам эътиборсиз қолдирилмади.

Қунт билан атрофлича олиб борилган иш асосида Конституция лойиҳасига киритиш лозим деб топилган тузатишлар хусусидаги тавсиялар, шунингдек баъзи тузатишларни қабул қилиб бўлмаслиги хусусидаги мулоҳазалар таърифлаб берилди.

Кўпчилик тузатишлар аниқлик ва қўшимча киритиш, текстни таҳрир қилиш характерига эгадир. Аммо баъзи таҳририй тузатишлар маънони ҳам яхшилайди. Умуман, лойиҳа миллион-миллион совет кишиларининг коллектив тажрибаси билан бойитилди деса бўлади деб, таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев.

Сўнгра Л. И. Брежнев умумхалқ муҳокамаси давомида гражданлардан тушган таклифларни ҳисобга олиб, Конституция лойиҳаси текстига тавсия қилинадиган энг муҳим тузатишларнинг мазмуни ва аҳамиятини таърифлаб берди. Бу тузатишлар, жумладан, социализм шароитида меҳнатнинг роли, социалистик мулкни эҳтиёт қилиб асраш, социалистик демократияни янада ривожлантириш сингари соҳаларга тааллуқлидир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев олинган таклифлардан баъзилари амалдаги қонунларни такрорлаганлиги, Асосий Қонун учун ҳаддан ташқари батафсил характерда эканлиги ёки амалий ишда ҳисобга олинишни лозимлиги сабабли, ёҳуд улар моҳият жиҳатидан номақбул эканлиги сабабли қабул қилиниши мумкин эмаслиги тўғрисида ҳам гапирди.

Л. И. Брежнев Конституция лойиҳасига тақдим этилган ўзгаришларни комиссия маъқуллайди, деб умид билдирди.

Сўзининг охирида ўртоқ Л. И. Брежнев бундай деди: Конституция лойиҳасини тайёрлаш, сўнгра эса гражданлардан тушган таклифларни умумлаштириш ва ҳисобга олиш давомида қунт билан сиёсий жиҳатдан катта муҳим иш қилинди. Партия Марказий Комитетининг секретарлари бошчилигидаги раҳбар ўртоқларимиз ва КПСС Марказий Комитети аппаратининг, бир қанча давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг ходимлари, ҳуқуқ соҳасидаги ва илм-фаннинг бошқа тармоқларидаги таниқли мутахассис олимлар ҳам бу ишга жалб этилди.

Конституция комиссияси номидан унинг Раиси шу ўртоқларнинг ҳаммаларига миннатдорчилик изҳор этди.

Сўнгра, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев сўзга чиқиб, Конституция комиссияси секретариатининг иши тўғрисида гапириб берди. У Конституция лойиҳаси устидаги ишнинг сўнгги босқичида киритилган тузатишларни маълум қилди.

Муҳокама этилаётган масала юзасидан Белоруссия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. Е. Поляков, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик П. Н. Федосеев, М. В. Фрунзе номли Москва ип-газлама фабрикасининг тўқувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. С. Иванникова, меҳнаткашлар депутатлари Винница область Совети ижроия комитетининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. М. Кавун, СССР Олий судининг раиси Л. Н. Смирнов сўзга чиқдилар. Улар Конституция комиссиясининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида баён этилган мулоҳазаларни қўллаб-қувватладилар. Нотиқлар умумхалқ муҳокамаси янги Асосий Қонун лойиҳасини ишчилар, колхозчилар, зиёлилар, бутун совет халқининг коллектив тажрибаси билан бойитиш имконини беришини якдиллик билан қайд этдилар.

Конституция комиссиясининг аъзолари Конституция лойиҳасининг муҳокамаси туфайли совет кишиларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги жўш урганлигини, улар КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли бажаришга, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини ишлаб чиқаришда янги ютуқлар билан нишонлашга аҳд қилганликларини кўрсатувчи мисолларни айтиб бердилар.

Конституция комиссияси қуйидаги қарорни қабул қилди:

Конституция комиссиясининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг СССР Конституцияси лойиҳаси умумхалқ муҳокамасининг якунлари тўғрисидаги ахборотида баён этилган қоидалар ва хулосалар тамомила маъқул деб топилсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Конституцияси (Асосий Қонуни) лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси якунлари юзасидан киритилган аниқликлар, қўшимчалар ва тузатишлар билан бирга маъқуллансин.

СССР Конституциясининг лойиҳаси тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг навбатдан ташқари еттинчи сессияси муҳокамасига қўйиш учун СССР Олий Совети Президиумига тақдим этилсин.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

15 ОКТЯБРДА — ҲАММА ШАНБАЛИККА!

«СРЕДАЗЭЛЕКТРОАППАРАТ» БИРЛАШМАСИ, ТРАКТОР ЗАВОДИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТИКУВЧИЛИК БИРЛАШМАСИ МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1977 ЙИЛ 15 ОКТЯБРДА УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ОММАВИЙ ШАНБАЛИК ЎТКАЗИШ БЎЙИЧА ТАШАББУСИ ТЎҒРИСИДА

Шаҳримиз меҳнат коллективларида Улуғ Октябрь 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёймоқда. Байрамга тайёргарликка ўз ҳиссаларини кўпайтириш, юбилей мусобақасининг якунловчи босқичини янада кенг қулоч ёйдиришга интилган «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси, трактор заводи ҳамда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасининг коллективлари 1977 йил 15 октябрда Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган оммавий шанбалик ўтказиш бўйича Москвадаги илғор корхона ва ташкилотларнинг ташаббусини қўллаб-қувватладилар.

Шанбаликнинг асосий вазифаси Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлашдан иборат.

«Средазэлектроаппарат» бирлашмасининг коллективи 15 октябрда кўчаларни ҳамда туташ территорияларни ободонлаштириш бўйича ишларда иштирок этишга, 1500 метр дренаж системаларини тозалашга, 700 туп дарахтни оқлаш, 13 тонна темир-терсак йиғишга аҳд қилди. Шанбалик иш жойларида — бригадаларда, участкаларда, цехларда ҳам бўлиб ўтади. 87 минг сўмлик асосий маҳсулотлар тайёрланади. Оммавий шанбаликда бирлашманинг 5 минг ходими иштирок этади.

Трактор заводининг коллективи ҳам юксак марраларни белгилаган. Заводда 270 минг сўмлик маҳсулот, шу жумладан 50 трактор, 70 прицеп ва қишлоқ хўжалиги техникаси учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарилади.

Шанбаликда 8 мингга яқин киши иштирок этади, шулардан 4500 нафари ўз иш жойларида меҳнат қилади. Меҳнат байрами куни 120 тоннага яқин темир-терсак тўплаб жўнатилади. Корхона ходимлари цех ва завод территориясини тозалаш ва тартибга келтириш ишларида иштирок этадилар.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасининг коллективи шанбалик куни 140 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилди. Тикувчилар шу куни тошкентликларга 1200 та эркаклар костюмини, 2000 дан зиёд кенг истеъмол буюмларини етказиб берадилар. Корхона атрофидаги территорияни тозалаш ва ободонлаштириш ишларини амалга ошириш, 300 туп дарахт, 2000 туп бута ва гуллар ўтқазиш мўлжалланади.

Шаҳар корхоналари ва ташкилотларида меҳнаткашларнинг митинглари бўлиб ўтмоқда. Ушбу митингларда мазкур коллективларнинг ташаббуси кенг қўллаб-қувватланмоқда, шанбаликка тайёргарлик ва уни ўтказиш планлари белгиланмоқда.

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси, трактор заводи ҳамда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмаси коллективларининг 1977 йил 15 октябрда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишланган оммавий шанбалик ўтказиш бўйича ташаббусини маъқуллади. Район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашлар депутатлари район Советларининг ижроия комитетларига, саноат, транспорт, қурилиш корхоналари ва ташкилотларининг, фан ва маданият муассасаларининг раҳбарларига мазкур коллективларнинг ташаббусини кенг қўллаб-қувватлаш ҳамда шанбаликда пойтахт аҳолиси ва меҳнаткашларининг оммавий иштирокини таъминлаш бўйича ташкилий ва сиёсий ишларни авж олдириш таклиф этилди.

Жойларда шанбаликка раҳбарлик бўйича штабларни тузиш, территорияларни ободонлаштириш бўйича аниқ иш ҳажмини белгилаш, юксак самарадорлик ва иш сифатини таъминлаган ҳолда асосий ишлаб чиқаришда шанбаликни ўтказиш учун хўжаликлардаги мавжуд ички резервларни ва имкониятларни қидириб топишга қарор қилинди.

● ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ МОСКВАЛИКЛАР ТАШАББУСИНИ ЯКДИЛЛИК БИЛАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДАЛАР.

● МЕҲНАТ БАЙРАМИНИНГ ШИОРИ — ЭНГ ЮКСАК МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ВА ИШ СИФАТИГА ЭРИШАМИЗ

● ЖОНАЖОН ШАҲРИМИЗНИ ОБОДОНЛАШТИРАМИЗ ВА ГЎЗАЛЛАШТИРАМИЗ

ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА

ИНЖЕНЕРЛИК КОРПУСИ

Тошкентдаги Ўрта Осиё рангли металлар илмий текшириш ва лойиҳа институтининг мутахассислари Олмалиқдаги В. И. Ленин номли кон-металлургия комбинати учун инженерлик корпусининг лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаб беришган эди.

Металлургия корхонаси учун муҳим бўлган бу бино қурилиши тезкорлик билан олиб борилмоқда. Етти қаватли корпус асосан корхона маҳсулотларини ҳар томонлама синовдан ўтказишга мўлжалланган. Бунинг учун унда жойлашадиган ишлаб чиқариш лабораториялари замонамизнинг нодир асбоб-ускуналари билан тўла жиҳозланади. Металларни ана шу корпусда синовдан ўтказиш маҳсулот сифатини ҳар томонлама яхшилайди.

Бино ички ва ташқи жиҳатдан замонавий пардозланмоқда. Унинг олд томонига Ғозғон мармаридан сайқал берилади. Инженерлик корпусининг лойиҳасини тайёрлашда институтнинг архитектори Лев Ровний, конструктори Иван Ванниковлар қатнашдилар.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

★ 27 сентябрь куни Москвадаги В. И. Ленин Марказий музейида очилган виставка «Октябрь Ленин Декретларидан — ривожланган социализм Конституцияси сари» деб аталади.

★ Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги африкаликлар партияси (ПАИГК) партия ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

27 сентябрь куни делегацияни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий — партиявий ишлар бўлимининг мудири Г. М. Орлов қабул қилди.

Меҳмонлар В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалини, республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрдилар, пойтахтнинг янги қурилишлар бўлаётган районлари билан танишдилар.

★ Исландия бош министри Гейр Ҳатлгримсон кеча Совет Иттифоқидан жўнаб кетди. У Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизга келган эди.

● Футбол

УЧ ПЕШҚАДАМ

Кеча биринчи лига командалари ўртасида футбол бўйича СССР чемпионатининг навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Турнир пешқадамлари — Москванинг «Спартак» футболчилари Запорожье шаҳрида маҳаллий «Металлург» командаси билан 1:1 ҳисобида дуранг ўйнадилар. Турнир жадвалининг энг сўнгги ўрнини эгаллаб турган «Звезда» командасини қабул қилган пахтакорчилар 2:0 ҳисобида ғалаба қозонишди. Тўпларни 28-минутда Чуркин ва 73-минутда Курнев киритди. Минскнинг «Динамо» командаси Кишинёв шаҳрида «Нистру»ни 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Шундай қилиб, ҳозир биринчи лигада 42 тадан очко тўплаган уч команда — Москванинг «Спартак», «Пахтакор» ва Минскнинг «Динамо» командалари пешқадамлик қилишмоқда. Олий лигага икки йўлланма учун кураш ҳал қилувчи паллага кирмоқда.

Шу турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Помир» — «Рубин» — 2:1, «Торпедо» — «Кузбасс» — 1:0, «Колхозчи» — «Уралмаш» — 2:1, «Спартак» (Ивано-Франковск) — «Динамо» (Ленинград) — 2:1, «Терек» — «Таврия» — 1:0, «Кривбасс» — «Шинник» — 2:0.

● *Шарҳчи сатрлари*

СОВЕТ — ИСЛАНДИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

Исландия Бош министри Г. Хатлгримссоннинг Совет Иттифоқига қилган расмий визити катта қизиқиш туғдирди. Исландия ҳукумати бошлиғининг мамлакатимизга келиши Атлантика океанининг шимолий қисмидаги ана шу кичкина оролга жаҳон жамоатчилигининг эътиборини жалб этди. Бу оролда унча катта бўлмаган Исландия Республикаси жойлашган. Оролнинг ҳажми атиги 103 минг квадрат километр, аҳолиси 220 минг кишидан иборат. Аҳоли асосан балиқчилик билан шуғулланади.

Аммо оролдаги бу республиканинг кичкиналиги, унинг Европанинг шимолида ижобий роль ўйнашига халақит бермайди, ўз территориясида ядро қуролини жойлаштирмасликни кўзда тутган Исландиянинг сиёсати ана шу районда кескинликнинг юмшатилишини чуқурлаштиришга ёрдам бераётган ижобий омиллардандир.

Совет Иттифоқи бошқа мамлакатлар билан бир қаторда Исландия билан ҳам ҳамкорлик қилишда икки томонлама масалаларни ҳал этишни, шунингдек Умумевропа кенгашининг Якунловчи акти руҳида Европада кескинликнинг юмшатилишини мустаҳкамлашни назарда тутади.

Совет Иттифоқи билан Исландия ўртасида дипломатия муносабатлари 1943 йил сентябрь ойида ўрнатилган эди. Ўша пайтдан буён ҳар икки мамлакат ўртасидаги алоқалар доим ривожланди. Масалан, Совет Иттифоқи билан Исландия ўртасидаги савдо обороти кейинги олти йил ичида 3 баравардан зиёд кўпайди. Ҳар икки томон бу соҳада 1953 йилда тузилган савдо битимига таянади. Совет Иттифоқи Исландияга саноат моллари, нефть юбориб турибди. Исландиядан эса балиқ, балиқ маҳсулотлари, саноат маҳсулотини олади.

Тузилган битимлар асосида илмий-техника ҳамкорлиги ва маданий алоқалар муваффақиятли ривожланмоқда. Сиёсий маслаҳатлашувлар мунтазам ўтказилмоқда, ҳар икки мамлакат парламентлари бир-бири билан алоқа боғлаган. Совет Иттифоқи ва Исландия касаба союзлари, ёшлар, хотин-қизлар ташкилотлари ва бошқа ташкилотлар ўртасидаги алоқалар кенгайиб боряпти.

Олиб борилган Совет — Исландия музокаралари СССР билан Исландия ўртасида ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга, шубҳасиз, хизмат қилади. Бу музокараларда ҳар икки томон ўз мамлакатлари, халқларининг манфаатларини кўзлаб, икки томонлама муносабатларни янада мустаҳкамлашга интилаётганлиги мамнуният билан таъкидлаб ўтилди. Ҳар икки томон кескинликни юмшатиш жараёнини янада чуқурлаштириш, Европа қитъасида хавфсизликни мустаҳкамлаш ва ҳамкорликни ривожлантиришга ёрдам бериш ниятида эканлиги ғоят муҳимдир.

Совет — Исландия муносабатлари катта ва кичик давлатлар ўртасидаги алоқалар намунасидир. Бу алоқалар ҳуқуқий тенглик, суверенитетни ҳурмат қилиш, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик, ўзаро ишончни мустаҳкамлаш принципларига асосланади.

И. АБЛАМОВ,
ТАСС шарҳловчиси.

БИЗ — СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

МЕҲНАТ ЗАВҚИ

Яқинда таниқли рус совет ёзувчиси Всеволод Ивановнинг уруш йиллари Тошкентдаги Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасидан ёзган очеркини ўқиб чиқдим. Унда ёзувчи оғир шароитда фронт учун энг зарур бўлган маҳсулот — ҳарбий самолётлар ишлаб чиқараётган турли миллат вакилларидан иборат бўлган коллектив аъзоларининг фидокорлиги ҳақида завқ-шавқ билан ҳикоя қиларкан, мамлакатимизнинг Европа қисмидан келтирилган корхонада рус, украин ишчилари билан бир сафда ягона оила фарзандларидай меҳнат қилиш давомида ерли халқлар техника маданиятини эгаллаётганликларини, бу ишнинг зўр сиёсий аҳамияти борлигини таъкидлаб ўтади. Ёзувчи бу ўринда ғоят ҳақ эканлигини бизнинг корхонамиздаги мен сингари ишчилар тақдиридан ҳам билса бўлади.

Маълумки, Кольчугиндаги 3 мингга яқин ишчиси бўлган кабель заводи Тошкентга 240 нафаргина ишчи билан эвакуация қилинган. Шунда биз 14—15 ёшли ўсмир болалар заводнинг фронтда жанг қилаётган ишчилари ўрнини эгаллагандик.

Ҳеч эсимдан чиқмайди, ўшанда Володя Клюшин деган тенгқур ўртоғим билан бир пайтда «Ташкенткабель» заводига ишга киргандик. Володя ҳам ўша пайтда мен сингари катта заводда ишлаш у ёқда турсин, ҳатто уни кўрмаган йигитча эди. Кольчугиндан келган тажрибали ишчиларнинг қунт билан сидқидилдан берган ёрдами туфайли биз тез вақт мобайнида яхши кабелчи бўлиб олдик, мураккаб агрегатларни бошқариб фронт учун зарур маҳсулот тайёрлай бошладик.

Заводимиз ўша пайтда ҳарбий-дала кабеллари ишлаб чиқарарди. Корхонада иш кечаси-ю кундузи тинмасди. Москвадан ҳар куни «Бугун фронтга неча самолёт кабель юбординглар?» деб сўрашганлари сўрашган эди. Агар коллективимиз уч самолёт кабель юборса мақташарди. Биз ҳаммамиз ўз меҳнатимиз билан совет халқининг буюк ғалабасига пойдевор қўяётганлигимизни яхши билардик.

Урушдан кейин Владимир иккимизни дастлаб мастер, кейин катта мастер лавозимига кўтаришди. 1956 йилда эса Владимир соғлиғи яхши эмаслиги сабабли врачларнинг маслаҳати билан Пензага бориб, ўша ердаги кабель заводида ишлай бошлади. 1966 йилда иккимизнинг ҳаётимизда ғоят қувончли воқеа юз берди. Шу йили 8 августда СССР Олий Советининг Президиумининг Фармони билан иккимизга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Ҳозир биз Владимир билан кабелчиларнинг Бутуниттифоқ кенгашларида, слётларида учрашиб турамиз. У Ўзбекистонда ўтган ҳаётини, «Ташкенткабель» заводининг кўп миллатли ажойиб коллективини, устозларимизни миннатдорчилик билан эслайди.

Заводимизнинг ҳозирги коллективи орасида мен ва Владимир Клюшкин сингари уруш йиллари Кольчугиндан келган кишилардан касб ўрганиб, юқори малакали ишчилар бўлиб олган турли миллатга мансуб кишилар юзлаб топилади. Ҳозир бу кишилар ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун изчил кураш олиб бориб, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда ва маҳсулот сифатини яхшилашда салмоқли ютуқларни қўлга киритишяпти.

Урушдан кейинги йилларда одамлари сингари корхонамизнинг ўзи ҳам ҳар томонлама ўсиб, камол топди. Унда янгидан янги замонавий цехлар, ишлаб чиқариш участкалари қад кўтарди. Уларга энг замонавий машина-механизмлар ўрнатилган.

Уруш йиллари мингга яқин ишчи меҳнат қилган заводимиз дарвозасидан ҳозир ҳар куни 5 минг киши кириб чиқяпти. Уларнинг самарали меҳнат қилиши, яхши дам олиши учун барча шароитлар муҳайё этилган. Корхонамиз ҳозир ҳар йили мамлакатимиз халқ хўжалиги учун 150 миллион сўмликдан ортиқ юқори сифатли маҳсулот тайёрлаб беряпти. Бу маҳсулотимизни мамлакатимиздаги минглаб корхона ва муассасалар билан бир қаторда, чет эл мамлакатлари ҳам сотиб олишяпти.

Коллективимизнинг барча ишчи ва инженер-техник ходимлари қатори мен ҳам мана шу катта оиланинг аъзоси эканлигимдан, шу ерда кўп йиллардан бери меҳнат қилиб, униб-ўсиб, обрў-эътиборли бўлганимдан беҳад фахрланаман.

Шу кунларда бутун заводимиз меҳнаткашлари қатори бизнинг йўғон шлангли кабеллар цехимиз коллективи ҳам юбилей йилини катта меҳнат зафарлари билан нишонлашга интилиб, яхши натижаларга эришяпти. Куни кеча тўққиз ойлик топшириқни уддаладик. Ҳозир ой охиригача планга қўшимча 200 минг сўмликдан ортиқ маҳсулот тайёрлаш учун курашяпмиз. «Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун» шиори асосида ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилиш, ишчилар ўртасида шахсий меҳнат беллашувининг кенг қулоч ёяётганлиги муваффақиятларимизнинг асосий омили бўляпти.

Ж. РОЗИҚОВ,
«Ташкенткабель» заводи йўғон шлангли кабеллар цехининг катта мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ҚУРИЛИШДА ЮКСАК СИФАТ ВА САМАРАДОРЛИК УЧУН

ЭЗГУ МАҚСАД ЙЎЛИДА

- **ПЕШҚАДАМЛАР СОВРИНИ**
- **ҒОЛИБЛАРНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ**
- **ТАЖРИБА МАКТАБИ**

Владимир Иванович ветеран қурувчилардан бири. У «Ташсантехгазмонтаж» трестининг 3-монтаж бошқармасида ўз касбининг устаси ва ёшлар мураббийси сифатида шуҳрат қозонган. В. И. Парамонов ҳозир сантехниклар бригадасига бошчилик қиляпти.

В. Парамонов бошлиқ бригада сифат ва самарадорлик беш йиллиги топшириғини тўрт йилда бажариш учун курашмоқда. Аҳил коллектив Александр Новолоцкий бошлиқ бригада билан мусобақадош. Ҳар икки бригада монтажчиларининг шиори: суръат ва сифат учун курашиш! Шунинг учун ҳам уларнинг ишлари баракали бўлаётир, бажарилаётган ишлар сифати эса доимо юқори баҳоланмоқда.

Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейини муносиб туҳфалар билан нишонлашга аҳд қилган В. Парамонов бошлиқ бригада монтажчилари СССР Конституцияси лойиҳаси билан яқиндан танишишгач, янги ташаббус билан чиқдилар. Улар юбилей йили топшириғини 15 октябргача бажариш ва қўшимча 3 минг сўмлик монтаж ишларини амалга ошириш мажбуриятини олишди.

— Кўзлаган марразиз улкан,— дейди бригада бошлиғи В. И. Парамонов.— Лекин буни эгаллаш учун резерв ва имкониятларимиз етарлидир. Булар асосан меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, қурилиш жараёнларини комплекс равишда амалга ошириш ва бажарилган ишларни биринчи тақдимдаёқ буюртмачиларга топширишни таъминлашдан иборатдир.

Бригада социалистик мусобақада ҳамиша байроқдор. Аҳил коллектив «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган фахрли номни шараф билан оқлаб келмоқда. Куни кеча монтажчилар икки йиллик топшириқ бажарилгани ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Бундай ютуққа Юрий Набилькин ва Юрий Можайкиндек тажрибали монтажчилар ғайрати туфайли эришилди.

Ғолиб бригада айни кунларда 4 та йирик объектда зарбдор вахтада туриб ишлаётир. Байроқдор коллектив Сергели районида қад кўтарган мебель комбинатининг тўрт қаватли ётоқхонаси, Максим Горький проспектидаги савдо тармоғи, янги темир йўл вокзали кассаси ва упаэлик фабрикасининг ётоқхонаси қурилишларида иситиш, сув, тозалов иншооти ва газ тармоқларини монтаж қилиш ишларини олиб бормоқда.

В. Парамонов бошлиқ бригада монтажчилари «Ташсантехгазмонтаж» трестида уюштирилган кўрик-конкурсда иккинчи ўринни эгаллашди. Юқори меҳнат унумдорлиги ва юксак иш сифатига эришиш бўйича ўтказилган бу мусобақада аҳил коллектив аъзолари моҳирликларини исботлашди. Пешқадам бригаданинг барча аъзоси фахрий ёрлиқлар, номи ёзилган қўл соатлари, қимматбаҳо совғалар ва дам олиш учун бепул путёвкалар билан тақдирланди. Бригадир В. И. Парамоновга қўли гул уста номи берилди.

3-махсус монтаж бошқармаси партия ва касаба союз ташкилотлари конкурс ғолиби бўлган бригаданинг илғор иш методларини кенг тарғиб қилиш тадбирларини белгилади. Аҳил коллективнинг бой тажрибаси барча учун маҳорат мактабидир.

Б. НОСИРОВ,
бинокор.

ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА

«Ўроқ ва Болға» иттифоқига садоқат

ПАХТАКОР БУЮРТМАСИ

Одатда қишлоқ хўжалиги учун машиналар ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг ҳар бирининг фаолиятида ўз «мавсуми», долзарб даври бўлади. Бу пайтда ҳамманинг диққат markази шу корхонада бўлади, коллектив ҳам ҳар вақтдагидан унумли меҳнат қилишга, юксак кўрсаткичларни қўлга киритишга интилади. Масалан, «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг сеялкалар ишлаб чиқарувчи бош корхонаси учун шундай мавсум баҳорда бўлади. Шу бирлашманинг «Ташхимсельмаш» заводи учун эса долзарб дамлар август ойидан — пахтакорлар йиғим-теримига тайёргарлик кўраётган даврдан бошланиб, кеч кузгача давом этади. Буни ҳозир корхонада бўлган ҳар бир киши ўз кўзи билан кўриб билиши мумкин. Ғўзани дефолиация қиладиган ОВХ — 14 чанглагич-пуркагич машинаси ва ғўзапояни юладиган машиналар ишлаб чиқаришга ихтисослашган завод коллективи шу кунларда пахтакорлар буюртмасини тез ва соз бажариб, республикамизнинг 5 миллион 360 минг тонналик «оқ олтин» хирмонининг бунёд этилишига муносиб ҳисса қўшиш учун ҳар вақтдагидан зўр ғайрат билан меҳнат қилишяпти.

«Ташхимсельмаш» заводини яқин вақтларгача ҳам республикамиздан ташқарида камдан-кам киши биларди. Ҳозир эса мазкур корхона маркаси қўйилган, Давлат Сифат белгиси билан тайёрланаётган ОВХ —14 чанглагич-пуркагич машиналари иттифоқимиздаги пахтакор республикаларгагина эмас, балки Афғонистон, Сурия, Ироқ, Вьетнам, Югославия каби чет эл мамлакатларига ҳам юборилляпти.

ОВХ — 14 машинаси пахтакор орзиқиб кутган машина эканлигини тажриба кўрсатди. Бу деҳқонга ғўзани тез ва соз дефолиация қилиб, шу билан бирга талайгина маблағни тежаб қолиш имконини беряпти. Буни корхонага келаётган кўплаб мактублардан ҳам билиш мумкин. **«Бизда ҳозир ер ҳайдашдан ва ерга уруғ қадашдан тортиб, то ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган даврда техника воситалари оғиримизни енгил қилмоқда,** — дейишибди завод маъмурияти номига мактуб йўллаган Избоскан районидаги Тельман номли колхоз правление аъзолари.— **Эндиликда биз пахтачиликни техника воситаларисиз тасаввур этолмаймиз.**

Айниқса кейинги йилларда хўжалигимизда сизнинг заводингизда ишлаб чиқарилган ОВХ — 14 чанглагич-пуркагич машинасида ғўзаларни дефолиация қилаётганлигимиз ғўза баргини тез ва текис тўкиб, машина теримига аввалдагидан 8—10 кун барвақт тушиш, давлат топшириғини ёғин-сочинга қолмай бажариш имконини беряпти. Бундан ташқари хўжалигимиз ОВХ — 14 машинасини ишлатиш натижасида ҳар йили ўн минг сўмдан ортиқ маблағни тежаш имконига эга бўляпти.

Бизга ажойиб машина яратиб берганлигингиз учун сизларга қизғин миннатдорчилик билдирамиз».

Бундай миннатдорчилик мактубларини корхона республикамиздаги бошқа хўжаликлардан ҳам оляпти. ОВХ— 14 чанглагич-пуркагич машинаси СССР Трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги министрлиги ва чет эл мутахассислари томонидан ҳам юқори баҳоланди.

Корхонада мазкур машинани янада такомиллаштириш бўйича ишлар амалга оширилляпти. Янги йилдан унинг модернизация қилинган янги намунаси (қаттиқ хавфсизлик каркасига эга бўлгани) ишлаб чиқарила бошланади. Ҳозир шу мақсадда ташкилий-техник тадбирлар амалга оширилляпти.

«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи саккиз ойлик давлат топшириғини муддатидан илгари бажариб, планга қўшимча 447 минг сўмлик маҳсулот реализация қилди. Бу даврда 23.137 минг сўмлик товар маҳсулоти тайёрланиб, ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 11,8 процент ўсди. Катта коллективнинг бу муваффақиятида «ташхимсельмаш»ликларнинг ҳам салмоқли ҳиссаси бор. Бу ерда йил бошидан буён 3310 та ОВХ — 14 машинаси, 3390 та ғўзапояни юладиган КВ — 3,6А ва КВ — 4А машиналари ишлаб чиқарилди. Бу машиналарнинг 80 га яқини планга қўшимча тайёрланди.

Шу кунларда завод партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига коллективда ўзаро социалистик мусобақани авж олдиришяпти. Кўпгина ишчилар «ўнлар ташаббуси» ва «ўн тўртлар ташаббуси» асосида ишлаб, юксак меҳнат самарадорлигига эришяпти. Биринчи механика цехининг илғор ишчиларидан пармаловчи Олга Яковчук, токарь Анатолий Дроздов, гальваник Тамара Громоздова, 7-цехдаги пайвандчи Юрий Закатиев ишлаб чиқаришга меҳнатнинг илғор усулларини жорий этиб, машина-ускуналарнинг унумли ишлашини таъминлаб, смена топшириқларини ортиғи билан бажаришяпти. Бу илғорлар шу йил 1 августда беш йилликнинг икки йили топшириғини бажаришганди. Ҳозир улар 1978 йилнинг апрель—май ойлари ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришяпти.

18-цехдаги Владимир Каратченко бошлиқ пайвандчилар бригадаси заводнинг машъал коллективларидан саналади. Бу бригада ҳозир йиғув ишларини тез ва соз бажаришда намуна бўляпти. Бригада аъзолари цехда ўтган йили ишлаб чиқариш йўлга қўйилган, қатор ораси 90 сантиметрли бўлган майдонлардаги ғўзапояни юладиган КВ — 3.6А машинаси рамаларини пайвандлаш технологиясини пухта эгаллаб олишди. Ишчиларнинг ҳар бири икки-уч касбни пухта билади. Улар орасида нормасини бажаролмаётган қолоқ ишчилар йўқ. Кўпчилиги смена топшириқларини мунтазам 130 — 140 процент бажариб, маҳсулотнинг аъло сифатли бўлишига эришяпти. Ҳозир бу коллектив Улуг Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган зарбдор ҳафталикларда актив иштирок этиб, ҳар куни 17—18 ўрнига 20—22 та машина рамаларини пайванд қилишга улгуряпти.

Ўнинчи беш йиллик бошида 18-цех янги корпусга кўчиб ўтди. Бу ерда энг замонавий машина ва механизмлар ўрнатилган. Улар ишчига ортиқча қийналмай ишлаш, кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш имконини беради. Цехга ўрнатилган янги пармалаш станоги борт учун тешиклар очишда меҳнат унумдорлигини тўрт баравар оширди. Бу станокни цехга машинасозлик бўйича Давлат махсус конструкторлик-технология бюросининг станоксозлик бўлими мутахассислари тайёрлаб беришди.

11-механика цехида эса деталга юксак аниқликда ишлов берадиган агрегат станоклар ўрнатилди. Бир неча янги штамплар жорий этилди.

Ҳозир корхонада пайвандлаш ишларининг 90 проценти автоматлаштирилган. Коллектив техника тараққиёти бўйича тадбирларни бундан буён ҳам изчиллик билан амалга ошириш ниятида. Шундай йўл тутилиши ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини оширишда қўл келяпти. Ишчилар учун қулай меҳнат шароитлари юзага келиб, қўл кучида бажариладиган ишлар машина-механизмлар, автоматлар зиммасига юклатиляпти. Меҳнат қилиш осон бўлиб қоляпти.

— Ҳозир республикамизда хоҳ шаҳарлик, хоҳ қишлоқлик бўлсин — ҳамма эрталаб қўлига янги газета олиши билан пахта тайёрлашнинг бориши ҳақидаги маълумотга кўз ташлайди, ҳамма республикамиз пахтакорлари юбилей йилининг катта маррасига тезроқ етишини истайди, — деди биз билан суҳбатда завод бош инженери Борис Абрамович Любовшиц. — Бу табиий, албатта. Пахта Ўзбекистон халқининг Иттифоқимиз дастурхонига қўшадиган асосий маҳсулоти. Шундай бўлгач, уни ўз вақтида йиғиб-териб олиш бутун республика меҳнат аҳлининг жонажон иши ҳисобланади.

Коллективимиз пахта йиғим-теримининг тез ва соз тугаши бизнинг меҳнатимизга ҳам боғлиқ эканлигини яхши билади. Худди шунинг учун ҳам пахтакор буюртмаси корхонамизнинг ҳар бир ишчи, инженер-техник ходими учун мўътабар. Биз ишлаб чиқаришда самарадорлик ва сифат учун изчил кураш олиб бориб, деҳқонларга кўплаб мустаҳкам машиналар етказиб беришни муқаддас вазифамиз деб биламиз. Зотан, «Ўроқ ва Болға» иттифоқини тинмай мустаҳкамлаб бориш манфаатлари ҳам ҳар биримиздан шуни тақозо этади.

А. ЭГАМНАЗАРОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

«Узсельхозтехника»нинг Қуйлиқдаги тажриба-ремонт механика заводи коллективи трактор двигателларини ремонт қилишдан ташқари қишлоқдаги ирригация иншоотлари учун гидравлик пресслар ҳам ишлаб чиқаряпти.

СУРАТДА: гидравлик пресслар цехининг илғор слесарлари — бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга аҳд қилган (чапдан-ўнгга) А. Корешонков ва Т. Мирзаев ўртоқлар.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

Пландан ташқари

Наманган консерва заводи савдо шохобчаларига 30 минг банка ўрик джеми юборди. Давлат Сифат белгисини олган бундай маҳсулотни ишлаб чиқариш йиллик топшириғи муддатидан илгари бажарилди. Завод шу мавсумда аҳолига манзур бўлган мураббо, жем, компот турларини ишлаб чиқаришни кўпайтирди. Корхона коллективи юбилей йилида пландагига қараганда бир ярим миллион банка кўп маҳсулот ишлаб чиқаради.

Вақтдан ўзиб

«Гидрострой» трестига қарашли 9-қурилиш-монтаж бошқармасининг бульдозерчиси М. Осовский 1980 йилнинг ноябрь ойи ҳисобига ишламоқда. Ҳозир Қарши даштидаги Таллимаржон сув омборини қураётган кўпгина механизаторлар унинг иш усули билан танишмоқдалар. Бу ерда Михаил Осовскийнинг илғор тажрибасини ўрганиш мактаби очилди.

Шаҳар кенгаяди

Бухоро паррандачилик фабрикасида янги бройлер цехи қурилди. Цехда боқилаётган ҳар бир товуқнинг вазни 60 кун ичида бир ярим килограммга етади. Цех ходимлари йил охиригача Бухоро савдо тармоқларига 3000 центнер гўшт етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

(ЎзТАГ).

КОММУНИСТЛАР — ОЛДИНГИ САФДА

Уй, оила ҳам мактаб

Бугунги кунда Киров районида 14 та саноат корхонаси бор. Булар орасида «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси энг йирик ҳисобланади. Бу мақолада ана шу шонли меҳнат коллективи тарихи, бирлашма партия ташкилоти юқори малакали ишчи ва инженер кадрлар тайёрлаш ва тарбиялаш ишига раҳбарлик қилаётганлиги тўғрисида ҳикоя қилинади.

Барча пахтакор республикаларнинг колхоз ва совхозларида «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланган машиналар ишлаб турибди. Бу корхона тўрт минг кишилик коллектив учун ўзига хос мактаб, оила, уй бўлиб қолган. Бугунги кунда «Узбексельмаш»нинг цехларида рус ва ўзбек, қозоқ ва украин, белорус ва корейс, ҳаммаси бўлиб 38 миллат вакиллари ягона мақсад йўлида қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар.

Бирлашманинг ташкил топиши Улуғ Ватан урушининг дастлабки ойларида кондитер фабрикаси қуриш мўлжалланган жойда унча катта бўлмаган завод қурилишидан бошланган. Лекин ҳаёт ўз ҳукмини ўтказди.

Тошкентга Дондаги Ростов шаҳридан фронт орқасига кўчирилган «Красный Аксай» заводининг ускуналари биринчилар қатори кела бошлади, шундан кейин Ленинграддаги «Вулкан», Кировограддаги «Красная звезда», Запорожьедаги «Коммунар» заводининг мутахассислари ва техникаси кела бошлади. Бугунги «Узбексельмаш»нинг ядросини ана шулар ташкил этишган. Завод учун ажратилган ишлаб чиқариш майдони жуда кичик бўлганлиги учун темирчилик пресслаш ускуналари, қизитиш печи, компрессорлар ва бошқа ускуналар очиқ жойда ўрнатилди. Янги ишлаб чиқариш корпуслари ва темир йўл тармоғи қуриш ишлари зудлик билан бошлаб юборилди. Узбексельмашлик ишчиларнинг биринчи авлодлари қандай ташаббускорлик ва фидокорлик билан меҳнат қилганликлари корхона тарихига зарҳал ҳарфлар билан битилган. Қуюв цехи 26 кунда қуриб ишга туширилганлигини айтишнинг ўзи кифоя. 2.800 квадрат-метр ҳажмдаги 5- ва 5.560 квадрат-метр майдондаги 3-цехлар 21 кунда қуриб битказилди ва ишга туширилди. Буларнинг ҳаммаси 1942 йил январидан мудофаа маҳсулотлари ишлаб чиқариш имконини берди. Корхонада ишчи кучи етишмас эди. Шу йилнинг ўзидаёқ кадрлар бўлими заводга тошкентликларни жалб этишга киришди. Ишга келганлар асосан 14—17 ёшдаги ўсмир болалар ва қизлар, уй бекаларидан иборат бўлиб, улар Ленинград ва Ростовдан келган тажрибали ишчилардан тезда мутахассисликни ўргандилар, смена нормаларини бажарадиган ва ошириб бажарадиган бўлдилар.

«Узбексельмаш»нинг меҳнатда эришган ғалабалари мамлакатимиз халқларининг биродарларча дўстлиги, интернационализми туфайлидир.

Завод ташкил топган кундан бошлаб партия комитети миллий кадрларнинг кўпайиши ва уларни тарбиялашга алоҳида эътибор берди. Бу борада ҳам айтарлик ютуқларга эришилди. Масалан, бугунги кунда «Узбексельмаш»да туб аҳолидан ташкил топган кўплаб ишчилар сулоласини учратиш мумкин. Бундай ишчи сулолаларидан бирини Худойқул Йўлдошев бошлаб берган. У заводга дастлабки йилдаёқ ишга келган эди. Ўша пайтда ҳеч қандай касби бўлмаган. Рус ўртоқлар унга касб ўргатишди. У малака ошириш курсларида кўп нарсани билиб олди. Ота касбга меҳр қўйишни ўз ўғлонларига ўргатди. А. Йўлдошев ана шу сулола вакилларидан бири бўлиб, у ҳақиқатан ҳам ўз ишининг устасидир. Бу токарь смена топшириғини мунтасил оширибгина қолмай, рационализаторлик ишида фаол қатнашиб келмоқда. Худойқул Йўлдошев ўғлининг сурати район Ҳурмат тахтасида турибди. Ёш коммунист Киров район Советининг депутати қилиб сайланган. Унинг укалари Михаил билан Турсунқул, синглиси Наталья ҳам «Узбексельмаш»да ишлайдилар. Уларнинг ҳаммаси илғорлар сафидан ўрин олишган.

Ш. Н. Рапиқов 21 йил муқаддам слесарга шогирд бўлиб ишга келган эди. Касбни тезда эгаллаб, олти йил асбобсоз-слесарь бўлиб ишлади. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда авиация техникумини тамомлади. Шарип Набиевич участка мастери, кейин асбобсозлик цехининг бошлиғи бўлди. Бугунги кунда Ш. Н. Рапиқов бирлашманинг энг яхши раҳбарлардан бири. Коммунистлар унга катта ишонч билдириб партия комитетига аъзо қилиб сайладилар. Рапиқовлар номи заводда кенг тарқалган. Бу ерда унинг хотини, қизи, ўғли ишлайди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Биз завод ташкил топган кундан буён меҳнат қилиб келаётган ветеранлар номини фахр билан тилга оламиз. Улар бутун қалб қўрини заводга бағишладилар, юзлаб малакали ишчилар тайёрладилар. Бизда слесарь С. Перетокин, мастер А. Мирзабоев, созловчи Р. Каримов, қуйма четидаги раҳларни олувчи А. Расулов ва бошқа кўпгина кишилар фахрли ветеран ҳисобланадилар. Собиқ фронтчилар ҳам умум ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. 1-цех слесари, Шуҳрат ва Октябрь революцияси ордени кавалери П. Анохин, 3-цех термисти, Қизил Байроқ ва Октябрь революцияси орденига сазовор бўлган К. Тўлебоев, 8-цех мастери Н. Федоришчевлар юксак меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар.

Мамлакат касаба союзларининг XVI съездида сўзлаган нутқида ўртоқ Л. И. Брежнев шундай деган эди:

«Инсон учун ўзи ишлаб турган коллектив ўзига хос уй, оила ва мактабдир. Айни шу коллективда профессионал тажриба, маҳорат, виждонан меҳнат қилиш одати авлоддан-авлодга ўтиб келмоқда. Айни шу коллективда кўнгил-кўнгилдан сув ичар деганларидек, коммунистик ғоявийлик, партия ишига садоқат, ҳамиша олдинда, энг қийин, ҳал қилувчи соҳаларда бўлишга тайёрлик фазилатлари ёшларга сингдирилади».

Бу сўзлар ёшлар билан иш олиб боришда ғоявий-тарбиянинг моҳиятини акс эттиради. Завод партия ташкилоти бу ишга доимо катта эътибор бериб келмоқда. Бирлашмадаги ҳар бир ёш ишчига асосан коммунистлар, илғор мураббийлар бириктиб қўйилган.

Партия ташкилоти раҳбар кадрларни ҳам эътибордан четда қолдирмайди. Янгидан белгиланган цех ва бўлим бошлиқлари партия комитетининг мажлисида тасдиқланади. Раҳбар кадрларни тарбиялашда уларнинг ўқуви муҳим ўрин тутади. Уларнинг ғоявий-сиёсий билим даражаларини ошириш мақсадида бош корхонада марксизм-ленинизм университетининг филиали очилган. Мастерлар мактаби икки йилдан буён ишлаб келмоқда. Унинг машғулотларида корхонанинг етук мутахассислари тингловчиларга ишлаб чиқаришни бошқариш фанини ўргатмоқдалар. Кўпгина инженер-техник ходимлар Ростов шаҳридаги инженер кадрларни қайта тайёрлаш институти қошида очилган курсларда ўз билимларини ошириб қайтмоқдалар. Юқорида айтиб ўтилган тадбирлар бизга корхонада юқори малакали ишчилар ва инженер кадрларни тарбиялаш имконини бермоқда. Бу кадрлар ишлаб чиқаришнинг энг мураккаб вазифаларини муваффақиятли ҳал этмоқдалар.

Бизнинг кунларимизда бирлашмада чигит экадиган мосламалар, ғўза чувиш, тўкилган пахтани терадиган машиналар, тупроққа гербицид ташлайдиган мосламалар, аниқ экиш аппаратлари, ғўзани ердан дефолиация қиладиган пуркагич ва чанглагичлар, ғўзапоя юладиган агрегатлар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Корхонанинг конвейеридан ва йиғув участкасидан ҳар куни ўнлаб қишлоқ хўжалик машиналари чиқарилмоқда.

Шу йилнинг ўтган етти ойида «Узбексельмаш» товар маҳсулоти ишлаб чиқариш халқ хўжалиги планини 751 минг сўмга, маҳсулот реализация қилиш планини эса 416 минг сўмга ошириб бажарди. Пахтакор хўжаликларга 5109 сеялка, 1630 кўрак чувиш, 821 подбор терадиган, 2890 чанглагич ва пуркагич машиналари, 1335 ғўзапоя юладиган машиналар жўнатилди. Ўтган йилдан бошлаб ОВХ — 14 пуркагич-чанглагич машиналари Давлат Сифат белгиси билан чиқарилмоқда.

Эришилган ана шу ютуқларнинг ҳаммаси КПСС XXV съезди томонидан илгари сурилган вазифаларни муваффақиятли ҳал этишга коллективни сафарбар этишни ўзининг бош вазифаси деб билган бирлашма коммунистларининг ягона мақсад йўлида фидокорона ва ижодий меҳнатлари туфайли қўлга киритилди.

И. МОИСЕЕВ,
«Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитетининг секретари.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.

Бинокорларнинг пешана тери, қалб қўри билан кейинги йилларда Юнусободда ана шундай осмонўпар бинолар қад ростлади.

М. Нуриддинов фотолари.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ"ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

«БЕТАЙИН ДЎКОН»

Газетанинг 12 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида берилган танқидий хабарда Октябрь районининг 16-кварталида қурилаётган магазин ҳаддан ташқари чўзиб юборилаётгани кўрсатилган эди.

Савдо Бош бошқармасидан хабар берилишича, қурилиш вақтинча тўхтатилгани сабабли Марказ-27 да Октябрь райпишчеторгининг 17-магазинидан дўкончa очилиб, аҳолига хизмат кўрсата бошлади.

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

М. КОМИЛОВ: Бир корхонада 24 йилдан буён ишлаб келмоқдаман. Ҳозир умумий меҳнат стажим 35 йилга етди. 59 ёшга тўлганимда жисмоний жиҳатдан заифлашиб қолганлигим туфайли енгилроқ ишга ўтишга мажбур бўлдим. Маошим ҳам камайди. Бу йил пенсияга чиқаман. Менга қайси йиллардаги маошим ҳисобидан пенсия белгиланади?

Жавоб: Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети молия ва давлат нафақалари бўлимидан маълум қилишларича, пенсия белгилаш қоидасига кўра ишчи ва хизматчиларнинг ўз хоҳиши билан кейинги ўн йиллик хизматининг биринчи ёки иккинчи беш йиллигида олган маоши ҳисобидан унга пенсия тайинланади. Бинобарин, сиз социал таъминот бўлими ходимларидан ўзингизга 1967—72 йилларда олган маошингиз ҳисобидан пенсия тайинлашларини талаб қилишга ҳақлисиз.

* * *

Ю. МАМЕТОВ: Мен меҳнат қилаётган Ўзбекистон ССР кўрлар жамиятининг кил-шчётка фабрикасида иш шароити ҳар хил. Айрим кишилар вазифани уйда, айрим кишилар эса цехда бажаришади. Улар аслида бир хил меҳнат қилиб, бир хил деталь тайёрлашади. Лекин пенсия тайинлаш ва инвалидлик пенсиясини оширишга келганда эса уларга ҳар хил талаб қўйилади. Масалан, цехда ишлаб, 240 сўмдан маош олаётганларга 120 сўм пенсия тайинланса, уйда ишлаб шунча ойлик олаётганларга 80—90 сўм пенсия тайинлади. Бунинг боиси нимада?

Жавоб: Тошкент шаҳар адвокатлар коллегиясида Сизнинг саволингиз ҳусусида қуйидагиларни айтишди: цехда меҳнат қиладиган ишчилар белгиланган иш соатларида фақат давлат топшириғини, планни бажариш билан машғул бўлишади. Иш вақтида улар ўз шахсий юмушларини бажариш имконига эга эмаслар.

Уйда ишловчиларнинг эса топшириқни бажариш учун сарфлайдиган вақтлари чегараланган эмас. Улар топшириқни оила аъзолари билан дарҳол бажариб қўйиб, кейин ўзларининг шахсий юмушлари билан ҳам шуғулланишлари мумкин. СССР Министрлар Совети меҳнат ва социал таъминот давлат комитети ҳамда ВЦСПСнинг ана шуларни ҳисобга олган ҳолда биргаликда қабул қилган қарорида уйда ишловчиларга кўпи билан бир ярим ставка ҳисобидан пенсия тайинлаш лозимлиги кўрсатилган.

КЎЧА ТАСОДИФЛАРГА ТЎЛА
ГАИ АХБОРОТИ

Электроника институтининг катта инженери Александр Богдасарян ишдан сўнг трамвайда Халқлар дўстлиги ва Муқимий кўчалари кесишадиган чорраҳагача борди. У Муқимий кўчаси бўйлаб бораётган автобусни пана қилиб чорраҳадан ўтишга ҳаракат қилди. Ён томондан келаётган трамвай автобусни ўтказиб юбориш учун тўхтади. Пиёда эса ўз инерцияси билан келиб, трамвайнинг олд қисмига урилди.

Йўловчи сон суягининг синиш жароҳати билан тез ёрдам кўрсатиш клиник касалхонасига ётқизилди.

• Маданият янгиликлари

Ўзбекистон жилолари

Бокуда Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган Ўзбекистон тасвирий ва декоратив амалий санъати виставкаси очилди.

СССР халқ рассоми У. Тансиқбоев, Ўзбекистон халқ рассомлари А. Абдуллаев, Ч. Ахмаровларнинг ранг-баранг полотнолари, И. Васильева, Г. Чигановларнинг акварель ва график варақалари ҳамда бошқа асарлар қардош республика бўйлаб сиртдан саёҳат қилишга, унинг ажойиб кишилари билан танишишга имкон беради.

Миллий декоратив амалий санъат айниқса бой ва ранг-баранг. Бу санъат усталари ўз ижодларида кулолчилик, керамика, каштачилик, ёғоч ўймакорлиги қадимий халқ анъаналарини ривожлантирмоқдалар.

Р. Мустафоев номидаги Озарбайжон Давлат санъат музейи залларидаги бу кўргазма, — деди Озарбайжон халқ рассоми Қ. Козимзода, — Боку шаҳрининг маданий ҳаётида муҳим воқеадир. Кўргазма қардош Ўзбекистон тасвирий санъати усталари эришган муваффақиятлардан далолат беради, Озарбайжон ва ўзбек рассомлари ижодий алоқаларининг янада мустаҳкамланишига хизмат қилади.

Бу йил экспозиция Озарбайжон тасвирий санъати усталарининг яқиндагина Тошкентда муваффақият билан намойиш этилган асарлари кўргазмасига жавобдир.

Л. ГОЛЬДШТЕЙН,

ТАСС мухбири.

«ДАШТ САДОСИ»

Қорақалпоғистон ёзувчилар союзи «Дашт садоси» номли шеърлар тўпламини тайёрлади. Тўпламга Қозоғистон, Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон шоирларининг асарлари киритилган. Булар орасида Жамбулнинг Ленин, Зулфиянинг Кўкчатов ҳақидаги, қозоқ шоирлари У. Сулаймонов, А. Токмагамбетовларнинг Ўзбекистонга бағишланган шеърлари ҳамда маҳаллий авторлардан А. Добитов, И. Юсупов, Ж. Оймирзаев, У. Ҳожиназаровларнинг асарлари бор.

Ҳаваскорнинг эллигинчи кинолентаси

Экранда эски шаҳарнинг чанг кўчалари. Паранжилик аёлларнинг букилган қадди. Керкайган бой. Фақир мирзо... Қўқондаги ишчи-ёшлар мактабининг физика ўқитувчиси Сергей Недоступовнинг янги фильми ўтмиш манзараларини кўз олдимизда жонлантирувчи ана шундай кадрлар билан бошланади. Кино ҳаваскорнинг бу эллигинчи кинолентаси революциядан олдинги ва ҳозирги даврларни ўз ичига олади. Совет ҳокимиятининг 60 йили давомида Ўзбекистонда Ленин партияси раҳбарлигида қўлга киритилган ўзгаришларни тасвирлайди.

ЯНГИ ОРАТОРИЯ

Тошкентлик композитор Ф. Янов-Яновский «Чили ҳақида қўшиқ» ораториясини ёзиб тугаллади. Оратория Сальвадор Альенденинг Чили халқига қарата айтилган сўнгги мурожаати билан якунланади.

Ўзбек филармонияси ва республика симфоник оркестрининг репертуарига кирган бу янги асар композитор ижодининг етакчи мавзуларидан бири — тинчлик, халқаро бирдамлик учун кураш мавзусига бағишланган. Ф. Янов-Яновский бир қанча симфония, инструментал пьеса ва қўшиқларнинг авторидир.

(ТАСС).

В. В. Куйбишев номидаги Москва электр заводи ишлаб чиқараётган терморегуляторли «Малиш» ва «Ут» электр дазмолларини харидорлар севиб харид қилишади.

СУРАТДА: йиғувчи Вера Шишкина митти «Малиш» дазмоли билан. Бу дазмоллар Польша, Венгрия, Руминияга ҳам экспорт қилинади.

ТАСС фотохроникаси.

ЎҚУВЧИЛАР КУЧИ БИЛАН

Намангандаги 23-ҳунар-техника билим юрти ўқувчилари бадиий ва ўқув фильмларни янги кино залида томоша қилмоқдалар. Бу зални болаларнинг ўзлари — бўлажак ғишт терувчилар, бўёқчилар, электр пайвандчилар, монтажчилар ёзги ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўз кучлари билан барпо этдилар.

(ЎзТАГ).

Октябрь районидаги 6-шаҳар болалар касалхонасининг ходимлари, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини даволаш ва касалликларнинг олдини олиш соҳасида яхши кўрсаткичлар билан қарши олмоқдалар.

СУРАТДА: Урта Осиё педиатрия медицина институти кафедраси ходимларининг иштирокида ревматизм масалаларига бағишланган илмий-амалий конференция ўтказилмоқда. Конференцияни касалхона бош врачи Зокир Рустамович Рустамов (ўнгда) олиб бормоқда.

А. Қосимов фотоси.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

• УЗОҚ УМР СИРЛАРИ

ЮЗГА КИРИНГ!

ОДАМЛАР наврўқиронликни, бардамлик ва кучқувватни иложи борича умр бўйи сақлашни, эрта қаримасликни жуда қадим замонлардан бери орзу қилиб келишган. Табиат илмининг бобокалони Абу Али ибн Сино узоқ умр кўриш масалаларига тааллуқли тажрибалар ўтказиб, узоқ умр ва сермазмун ҳаёт кўриш учун жоҳил бўлмаслик, изтиробга тушмаслик, ширинсуҳан бўлиш, таомларга ўч бўлмаслик, шароб ва кайф қилдирувчи бошқа ичимликларни ичмаслик ва тамаки чекмаслик зарур эканлигини аниқлаган эди. Олим жисмоний машқ билан мунтазам шуғулланиш ва нормал гигиена қоидаларига амал қилишга даъват қилиш билан бир қаторда, «Агар мунтазам равишда бадан тарбия машқлари билан шуғулланилса, дори-дармонларни истеъмол қилишга эҳтиёж қолмас эди», дейди.

Медицина ғоят ривожланган бизнинг мамлакатимизда асрий орзулар рўёбга чиқа бошлади. Кўпгина илмий текшириш институтларининг олимлари бу муаммога бағишланган илмий тадқиқотлар олиб бормоқдалар.

Ўзбекистон, Озарбайжон, Доғистон, Абхазия ва бошқа жойлардаги 100 ва ундан ортиқ ёшли кишилар ҳаётини диққат билан ўрганишлар шуни кўрсатдики, улар орасида жоҳил, ғаразгўй, ҳасадчи, фирибгар, дангаса, текин овқатга ўч, спиртли ичимликлар ичадиган ва тамаки чекадиганлар бўлмаган. Узоқ умр кўрувчиларнинг аксарияти оқ кўнгил, хушфеъл, хушчақчақ, яхши ниятли, серҳаракат ва меҳнатсевар одамлардир. Кўп умр кўраётганларнинг кўпчилиги жисмоний меҳнат кишиларидир.

Умрбоқийликнинг сири меҳнат билан хордиқ чиқаришни баббаравар, мунтазам олиб бориш, меҳнат давомида тартиб (режим)га риоя қилиш, севимли бадан тарбия машғулотларига аҳамият бериш, айниқса овқатланиш меъёрини билишдир.

Ақлий меҳнат кишилари жисмоний меҳнат билан ҳам шуғулланишлари зарур. Меҳнат ва дам олишни тўғри ташкил қилиш кўп жиҳатдан одамнинг ўзига боғлиқ. Ҳақиқий дам олиш фақатгина бекорчиликдан иборат бўлмай, ўзида ҳаракатни мужассамлаштирмоғи илмий исботланган. Чарчаган мушак (мускул)ларни тўлиқ дам олдириш тўлақонли ҳордиқ чиқариш бўлмай, балки ҳоримаган мушакларнинг ҳаракат қилиши билан боғлиқ бўлган дам олиш тўлиқ дам олиш ҳисобланади.

Кўпчилик кишилар чарчоқлик жисмоний меҳнатдан кейин кишини безовта қилади десалар, бошқалари эса ақлий меҳнатдан сўнг дейишади. Бироқ ақлий меҳнат билан жисмоний меҳнат ўртасида кескин фарқ қўйиб бўлмагандек, чарчаш ҳам узоқ умр кўришга завол бўла олмайди. Илм-фан ва техника ўсиб бораётган ҳозирги пайтда жисмоний меҳнат билан ақлий меҳнат асоси — эмоционал фикрлаш билан алмашлаб боряпти. Меҳнат гигиенасининг қониқарли бўлмаслиги, яъни иш хоналарининг ҳавосини вақтида янгиламаслик, ёритиш, иситиш системаларининг яхши йўлга қўйилмаганлиги, бундан ташқари, шовқинлар киши организмига салбий таъсир этиб, кишини тез чарчатади, меҳнат унумдорлигини эса пасайтириб юборади.

Актив дам олиш чарчоқликни йўқотади, марказий асаб системаси фаолиятини мустаҳкамлайди, қон айланиш ва нафас олиш органлари ишини яхшилайди ва эрта қаришнинг олдини олади. Бундай актив дам олишнинг ижобий таъсири кўпчиликка маълум.

Таом танлашнинг ҳам узоқ умр кўришга бевосита аҳамияти бор. Айниқса, инсоннинг оғир-енгиллиги ва йилнинг фаслига қараб овқатланиш мақсадга мувофиқдир. Шуни айтиш кераккi, баъзи кишилар кучли таомлар одамни бардам қилади, узоқ умр кўришга ёрдам беради, деб янглишадилар. Ҳайвонот ёғидан, гўштидан тайёрланган таомларни ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилиш киши организмида-қонида холестерин (ёғ моддаси)нинг кўпайиб кетишига сабаб бўлади. Холестерин моддасининг қон таркибида кўпайиши атеросклероз касаллиги ривожланишига олиб келади.

Хўш, атеросклероз хасталигининг узоқ умр кўришга қандай таъсири бор? Атеросклероз хасталиги қон томирларнинг ички юзасида ёғ моддаси — холестерин тўпланиши билан тез ривожланади. Бунда томирлар дағаллашади, майинлигини йўқотади, яхши кенгаймайдиган бўлиб қолади. Бу эса томирлар участкасида қон оқимининг пасайишига ва бинобарин қон айланиш доимийлигининг бузилишига, организм ҳамда тўқималарга кислород, озуқа моддаларининг ўз вақтида етказиб берилмаслигига сабаб бўлади. Бу ҳолат организмда турли хасталиклар — юрак мушакларининг жонсизланиши, мияга қон қуйилишига олиб келади.

Боқий умр заволларидан яна бири, тамаки чекиш ҳамда спиртли ичимликларни истеъмол қилишдир. Чекиш ва спиртли ичимликларни истеъмол қилиш юқорида айтилган атеросклероз хасталигининг ривожланишига сабаб бўлади.

Маълумки, бутун организмни марказий асаб системаси бошқариб туради. Бинобарин, асаб системаси фаолиятининг бузилиши — ортиқча руҳий ҳаяжонли таъсирлар ва марказий асаб системасининг толиқиши унинг ички аъзолари устидаги назоратининг пасайиб кетишига сабаб бўлади. Бунинг оқибатида қоннинг биокимёвий таркиби ўзгаради, яъни қонда холестерин моддаси кўпаяди. Қоннинг қуюқланиш ва суюқланиш системасининг мувозанати бузилади. Демак таомлардан тўғри фойдаланиш эрта қаримаслик учун жуда-жуда муҳим.

Организмни тетик ва бардам сақлашда, унинг нормал иш жараёни бир меъёрда боришида марказий асаб системасини толиқтирмаслик керак. Дарҳақиқат яхши кайфият инсон умрига умр қўшади. «Жаҳл қаритади, кулги ёшартиради» дейишади. Кулги — бу саломатлик, ҳаётдан мамнунлик, зерикиш устидан ғолиблик нишонасидир, бу рационал дам олишнинг энг яқин иштирокчисидир. Шунинг учун ҳам кундалик ҳаётимизда енгил руҳ, яхши кайфиятни бузадиган сўзлар айтишдан ўзимизни тиймоғимиз зарур.

Одам ўрта ҳисобда бир кунда 30 минг сўз айтади. Кишининг сўзи бизнинг психикамизга жуда қаттиқ таъсир кўрсатади, шунинг учун қаерда бўлмасин, яхши сўз айтиб, бир-биримизнинг дилимизни хушнуд қилмоғимиз керак.

Актив дам олишни ташкил қилиш ҳақида сўзланганда, уйқу ҳақида ҳам гапириб ўтиш ўринлидир. Шоир Пушкин уйқуни, «Кўнгил жароҳатларининг сеҳрли шифоловчиси», деб атаган эди. Одам чарчоқ ҳолда ухлашга ётади, кучга тўлган енгил руҳ билан уйғонади.

Уйқу режимининг бузилиши ётиш олдидан тўйиб овқатланиш, ёруғлик, шовқин, ўткир ҳидлар, ноқулай ўрин, шамоллатилмаган хона ҳам сабаб бўлади. Ухлаш олдидан хоналарни яхшилаб шамоллатиш керак.

Уйқусизликни йўқотишнинг энг яхши давоси ётиш олдидан очиқ ҳавода сайр қилиш, оёқни иссиқ сувга солиб ўтириш, иссиқ душ қабул қилишдир. Уйқу олдидан аччиқ чой, кофе, тамаки каби қўзғатувчи нарсаларни асло истеъмол қилмаслик керак.

Кишининг тетик ва бардам юришида таомларнинг турларини тўғри танлай билиш ҳам катта аҳамиятга эга. Айниқса, инсоннинг оғир-енгиллиги ва йил фаслига қараб овқатланишлари керак.

Техника ўсиб бориши натижасида турар жой, кўча ҳаракати, завод-фабрикаларда вужудга келадиган шовқинлар бир оз бўлсада марказий асаб системаси ва юрак-қон томирлар ишига салбий таъсир этмоқда. Шунга кўра, шовқин — яъни техниканинг керакси «маҳсулот»ини бартараф қилиш олий бош мия ишига ижобий таъсир этади, қон босимини нормага келтиради, атеросклероз жараёнини пасайтиради. Одам ўзининг иш ва уй шароитларини шундай ташкил қилиши зарурки, киши психикасини бузадиган ортиқча шовқин-сурон бўлмасин.

Ҳамиша тетик, бардам юрай десангиз ва юзга кириш ниятингиз бўлса, ишдан кейин ва олдин кўпроқ пиёда юришни, очиқ ҳавода сайр қилишни, дам олиш кунлари шаҳар ташқарисига чиқишни канда қилманг. Иштиёқ билан бажарилган ҳар бир меҳнат киши асабига ва юрак-қон томирлари ишига ижобий таъсир қилади, уларни касалликлардан сақлайди, юзга киришингизга тўла имкон беради.

Ориф АЗИЗХУЖАЕВ,

Ўзбекистон ССР санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, медицина фанлари кандидати.

• Ибн Сино табобатидан

Тишлар ҳақидаги сўз

Ғоҳо тишларда қаттиқ оғриқлар ва қичиш, яна тиш оғриғининг бир тури бўлган қамашиш пайдо бўлади. Тишлар баъзан ширин ва нордон нарсани чайнашдан ожиз бўлиб қолади, иссиқ ва совуқдан азиятланади ва уларнинг бирига ёки иккаласига ҳам дуч келишга чидаёлмайди. Ғоҳо тишларнинг ҳажмларида табиий равишда ўсиб катталашиш ёки едирилиб кичрайиш юз беради. Ғоҳо тишларда бир хил шиш ҳам пайдо бўлади, бу ажабланарлик эмас... Тишлар доимо ўсиб ва катталашиб туришга қобилиятли қилиб яратилганлар, шу сабабли улардаги едирилишнинг ўрни тўлиб туради. Ҳатто тушиб кетган ёки суғуриб олинган тиш ўрнининг рўпарасида турган тиш узайиб ўсиб кетади. Чунки у тиш ўсиб туради ва унинг катталашишига едирилиш тўсқинлик қилмайди...

▲ **Тишларни соғ сақлаш.** Тишларнинг соғлом бўлиб туришини севган киши саккиз нарсани кўз олдида тутиши керак. Улардан бири овқат ва ичиладиган нарсанинг меъдада кетмакет бузилишидан сақланишдир. Иккинчиси — қусишни, айниқса нордон қусиш одат бўлса, узоқ вақт давом эттирмасликдир. Учинчи — ҳар бир ёпишқоқ нарсани... ҳолва ва ёпишқоқ анжир каби ширин нарсани чайнашдан, тўртинчи — қаттиқ нарсани тиш билан синдиришдан сақланиш, олтинчи — жуда совуқ нарсадан, айниқса уни иссиқ нарсадан кейин тегизишдан ва жуда иссиқ нарсадан, айниқса уни совуқ нарсадан кейин тишга тегизишдан сақланиш, еттинчи — тишлар орасидаги нарсаларни доимо тозалаб туриш, лекин тишни жуда чуқур кавламаслик ва шу билан тиш илдизидаги ва оралиғидаги этларга зарар етказмаслик керак. Ундай кавлаш оралиқдаги этни сиртга чиқариб ёки тишларни қимирлатиб қўяди. Саккизинчи — ...ўз хусусияти билан тишларга зарар қиладиган нарсалардан сақланишдир.

▲ **Тиш тозалагич [мисвок] тўғрисида.** Тиш тозалайдиган чўп (мисвок)ни ишлатишга келсак, уни ўрта даражада ишлатиш, тишларнинг тиниқлик ва ялтироқлигини кеткизадиган, уларни назлалар ва меъдадан кўтариладиган буғларни қабул қилишга тайёрлайдиган ва бирон хатарга сабаб бўладиган даражада ниҳоясига етказиб ишқаламаслик керак. Мисвок ўрта даражада ишлатилса, тишларнинг каваклашишига тўсқинлик қилиб, оғизни хушбўй қилади. Мисвок учун энг яхши чўп буриштириш хусусияти ва аччиқлиги бор бўлган чўпдир.

▲ **Тиш ғижирлаши.** Тишларнинг ғижирлаши кўпинча болаларда пайдо бўлиб, улар балоғатга етгач йўқолади. Уйқуда тишларнинг товуши ва ғижирлай бериши кўпайса сакта ёки тутқалоқ, ёки тиришиш касаллигидан дарак беради, ёки қоринда гижжалар бор.

Уйқусида тишини ғижирлатишга мубтало бўлган кишининг бошини моддадан тозалаш, бўйнига буриштириш хусусияти бўлган иссиқ ва хушбўй ёғларни суртиш билан даволанади.

▲ **Тишнинг қамашиши.** Қамашиш бир турли увишиш бўлиб, дағаллаштирувчи нарса сабабли юз беради. У нарса ё буриштирувчи (нордон) ёки тазир бўлади. Ғоҳо қамашиш тишга сиртдан келиб учраган нарса ёки қустирувчи нарса сабабли пайдо бўлади.

Даволаш: Бундай ҳолларда семиз ўтни чайнаш жуда фойда қилади.. Туз нордонликка қаршилиги сабабли тиш қамашганида жуда фойда қилади.

ДОРИ ИЧГАНДА...

Элениум, седуксен, триоксазин ва бошқа дорилар ортиқча қўзғалиш, жаҳлдорлик, ҳаяжон, беҳуда қўрқиш, ташвишни босади. Аммо улар организм учун бефарқ бўлмай, ҳар доим ҳам фойда беравермайди. Бу дорилардан биронтасига ортиқ даражада сезгир кишилар ҳам бўлади, уларнинг элениум ичиши ярамайди. Бундай ҳолда врач беморни пухта текшириб, организм хусусиятларини синчиклаб ўрганиб, тинчлантирувчи дорилардан биронтасини буюради, уни қанчадан ва қанча вақт ичиш кераклигини кўрсатиб беради.

Афсуски, баъзи кишилар бу дориларни ҳуда-беҳудага ичаверади, баъзи студентлар имтиҳондан олдин юракни «дадил» қилиш учун ҳам дори ичади. Улар дори ичгач, дарҳақиқат қўрқув ҳиссини сезмайди, аммо шу билан бирга зарур куч-ғайратдан маҳрум бўлишади.

Дори беҳуда, бемаслаҳат ичилса, қўзғалишни оширади, кишини жаҳлдор қилиб қўяди, уйқусизликка сабаб бўлади, мияга ҳар хил оғир хаёллар келтиради. Триоксазин ва седуксен каби дориларга ружу қилинганда кўпинча шундай ҳодиса рўй беради.

Андаксин, элениум ва бошқа дорилар нотўғри ичилганда чарчоқ ҳиссини вужудга келтиради: натижада одам қимирлашга, нарсаларни кўтаришга, юришга ва ҳатто ўтиришга ҳам қийналади.

Бундай дориларни ҳадеб истеъмол қилавериш натижасида турли асабий касалликлар келиб чиқиши мумкин. Шунинг учун уйқу дорисини врачдан бемаслаҳат ичмаслик керак.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ҚУРУҚ ТЕРИ ПАРВАРИШИ

Маълумки, ёғ безларидан ёғ доимо бир хилда чиқиб турмайди. Бу кишининг ёшига, турмуши ва меҳнат шароитига, ейдиган овқатига, витаминлар камлигига, асаб системасининг, ички секреция безларининг, меъда-ичак системасининг фаолиятига боғлиқ.

Ёғ етарлича чиқмаса, тери қуришиб қолади, шамол, офтоб, таъсиридан, ҳароратнинг кескин ўзгаришидан ҳам тери қуруқлашади.

Юзнинг қуруқ терисини парвариш қилишда унинг келиб чиқиш сабабини ҳисобга олиш керак. Юзининг териси болалигиданоқ қуруқ бўлган кишилар крем суриб, юзининг терисини ёғ билан қўшимча таъминламоқлари лозим. Организм қариётганлиги сабабли қуришаётган терини қўшимча равишда ёғ билангина эмас, балки нам билан ҳам таъминлаб туриш керак. Шу сабабли қуруқ терини тозалашнинг муҳим аҳамияти бор. Қуруқ терили кишилар эрталаб юзини совуқ сувга (совунсиз) ювишдан 3—5 минут олдин қатиқ, ўсимлик мойи ёки суюқ крем («Бархатний», «Утро») суриб юз терисини юмшатишлари, ювинганларидан кейин эса нам терига «Атласний», «Янтарь», «Огни Москви», «Восторг», «Люкс», «Миндальний» деб аталадиган ёғли кремлардан биронтасини суришлари лозим. Кремдан кейин юзга қуруқ тери учун чиқарилган упа салгина қўйилгани маъқул. Кечқурун қуруқ терини «Утро», «Лилия» деган пардоз-андоз суви билан ёки «Бархатний», «Рассвет», «Утро» деб аталадиган суюқ кремлар ёхуд ўсимлик мойи билан артиб тозалаш тавсия этилади.

Ёзда юзни бодринг лосьони билан артиш керак. Баъзи бировлар кечаси юзга крем суриш зарарли, уни барвақт буриштириб қўяди, дейишади. Крем мўл қилиб сурилса ва эрталабгача терида қолиб кетсагина шундай зарар етказиши мумкин.

Ёши улғайганлиги сабабли териси қуришаётган кишиларга юмшатувчи ёки ёғли кремни «нам усул»да суришни тавсия этамиз. Бунинг учун пахтани бирозгина туз солинган сувда ҳўллаш, сувини салгина сиқиш ва шу пахтага озгина ёғли крем қўйиб юзнинг терисига босиб-босиб ва секин-аста уриб-уриб сингдириш керак. Шунда тери ҳам ёғланади, ҳам намланади. Қуруқ терига мой қўшилган тухум сариғидан, мой-сут, дрожжедан ва мева-сабзавотдан ниқоб тортиш ҳам фойдалидир.

ЖАҲОН ОЙНАСИ
ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Совет темирйўлчиларининг тажрибасини қўлламоқдалар

УЛАН-БАТОР. Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақада актив қатнашаётган Улан-Батор темирйўлининг коллективи давлат плани ва мажбуриятларини бажариш суръатларини кун сайин кучайтирмоқда.

Улан-Батор темир йўл бошқармасидагилар ТАСС мухбирига қуйидагиларни хабар бердилар.

— Кўпгина омиллар шу кунларда магистралда зарбдор иш суръатини белгилаб бермоқда. Аммо шу омиллардан энг муҳими совет темир йўлчиларининг илғор тажрибаларидан тўла фойдаланаётганлигим и з-дадир. Октябрнинг 60 йиллик байрами нишонланадиган йил янгиликларга ҳар қачонгидан кўра бой бўлди. Масалан, яқиндагина Улан-Батор ва Сухэ-Батор деполарининг барча машинистлари сифатли юришни муваффақиятли ўтказдилар. Диспетчерлик аппарати билан мустаҳкам ҳамкорликда техника тезлиги юзасидан берилган топшириқ бажарилди, поездлар ҳаракат графигига сўзсиз амал қилинмоқда.

Зарбдор суръатлар билан

БЕРЛИН. Франкфурт-Одердаги ярим ўтказгичлар заводининг коллективи Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига шу йилнинг охиригача пландан ташқари ярим миллион маркали маҳсулот ишлаб чиқариш, электрон буюмларнинг янги турларини белгиланган муддатидан олти ой илгари кўплаб ишлаб чиқаришга киришиш мажбуриятини олди.

ГДР электрон ва электротехника саноатининг бошқа корхоналари ҳам шу кунларда зарбдор суръатлар билан меҳнат қилмоқда. Бу корхоналар республикада саноат маҳсулоти ҳажмининг қарийб 10 процентини ишлаб чиқармоқда.

Реставрация тугалланди

БУДАПЕШТ. Венгриядаги энг қадимги театр биноларидан бири бўлган Будай қалъасидаги театрни реставрация қилиш тугалланди. Қарийб икки юз йил муқаддам венгер тилида спектакль қўйилган бинога аввалги қиёфасини қайтариш учун катта иш қилинди. Реставрация Венгрия ҳукумати томонидан қабул қилинган маданият ва меъморчилик ёдгорликларини муҳофаза қилиш ҳақидаги программа доирасида амалга оширилди.

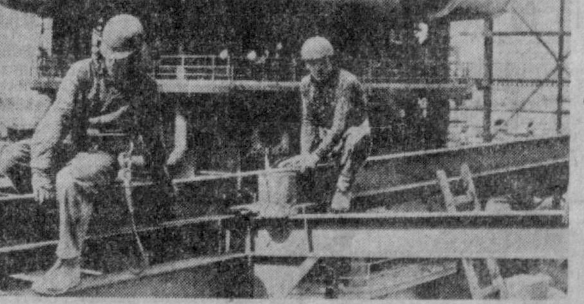

ПХР. «Катовице» металлургия комбинати иккинчи навбатининг қурувчилари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига иккинчи домна печини муддатидан 3 ой илгари фойдаланишга топшириш мажбуриятини олдилар. Печь рекорд даражада қисқа муддат — 12 ойда қуриб битказилади.

СУРАТДА: иккинчи домнани монтаж қилиш. ЦАФ — ТАСС фотоси.

Тошкент алоқа электротехника институти халқ хўжалиги учун кўплаб малакали инженер кадрларни етказиб бермоқда. Институт лабораториялари замонавий кўргазмали қуроллар билан жиҳозланган.

СУРАТДА: радиоэшиттириш ва радио алоқаси факультетининг ўқитувчиси Д. Фармонова студентлар билан лаборатория машғулотини ўтказмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

• ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ, КАШФИЁТЛАРИ

Кристалда автомат

Математик мантиқ принципларида ишловчи электрон-ҳисоблаш машиналарининг келажаги порлоқ. Бундай электрон-ҳисоб машиналари олимларнинг мушкулини осон қиляпти. Ригада ўтказилган халқаро семинарда Совет ва Болгария мутахассислари шу соҳада ўтказган сўнгги тадқиқотлар тўғрисида гап бўлди. Латвия ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Якубайтис бундай деди:

— Катта интеграл схема деб аталмиш схемаларга асосланган мантиқий аппаратларнинг пишиқлиги ва ишлаш тезлигини ошириш, уларни кичрайтиришда катта-катта муваффақиятларга эришилди. Жуда майда ярим ўтказгич кристалларда шундай схемалар борки, уларнинг ҳар бирида кўпинча ўн мингтадан ошиқ транзистор бўлади. Аслида ҳар қандай кристалчага бирон вазифани бажариш учун ростлашгина талаб этилувчи универсал автомат деб қарамоқ лозим. СССР ва Болгарияда ишлаб чиқилган янги методлар шундай имкониятлар очиб беради. Эндиликда олимлар бир типдаги митти блоклар тўпидан иборат ғоят мураккаб мантиқий системаларни яратяптилар. Бундай системалар фан ва техникада кенг кўламда қўлланилади.

«Чанқоқ»ни қандай ўлчаса бўлади?

Сув ёнида қолдирилган қанд нам тортиб қолади. Ўсимлик барглари, тупроқ ҳам намликни ўзига тортади. Белоруссиялик олимлар биринчи бор шуларнинг «чанқоқ»лик даражасини ўлчашга муваффақ бўлдилар. БССР Фанлар академияси экспериментал ботаника институтида ясалган оригинал прибор бунга ёрдам берди.

Бир чимдим тупроқ ёки ўсимлик барги сув тўлғазилган юпқа шиша найча ичига солинади. Сув молекулалари махсус қурилмада сиртдан осон ажралиш хусусиятига эга бўлиб, синалаётган намунага тез учиб ўтади. Сув юзасининг пасайиши ўсимлик ёки тупроқнинг сув сингдириш хусусиятидан далолат беради.

Олимлар янги прибор ёрдамида республикада энг кўп тарқалган тупроқни тадқиқ этдилар. Мелиорация системаларини лойиҳалашда, ерларни суғориш нормасини тузишда олинган шу маълумотлардан фойдаланилади.

[ТАСС].

• Менинг милициям

ВЕТЕРАНЛАР ИШОНЧИ

РЕПОРТАЖ

Оркестр куйи янграмоқда. Муҳташам бино — маданият саройи олдида Чилонзор район ички ишлар бўлимининг ходимлари хизмат кийимида юришибди. Улар бу ерга милиция хизмати ветеранлари — старшина Мамед Қозоқбоев ва катта сержант Николай Григорьевич Фадеевни дам олишга кузатиш мақсадида йиғилишган.

Бу хизмат кўрсатган ходимлар ҳақида жуда кўп илиқ сўзлар айтиш мумкин. Мамед Қозоқбоев ички ишлар хизматида 36 йил меҳнат қилди. 1941 йилда ёш комсомол аъзоси М. Қозоқбоев фронтга жўнатишларини илтимос қилиб, район ҳарбий комиссариатига келди. Лекин унга бошқача жавоб беришди. Мамедни милицияда хизмат қилишга жўнатишди. Ана шундан буён у жамоат тартибини сақлаш йўлида хизмат қилди. Агар унинг амалга оширган ишларига назар ташлайдиган бўлсангиз, жуда кўп яхши ишларга дуч келасиз. У жуда кўп тартиббузарни тарбиялаб, ҳаётга йўлланма берган. Жуда кўп жиноятнинг олдини олиб қолган, тарбияси қийин ҳисобланган ўсмирларни тўғри йўлга бошлаган.

Улуғ Ватан уруши йилларидаги милиция хизмати жанговар хизматга тенглаштирилар эди. Шунинг учун ҳам М. Қозоқбоев ҳақли суратда Улуғ Ватан урушининг ветерани ҳисобланади. Унинг кўксини безаб турган ҳукумат мукофотларининг орасида жанговар хизматлари учун берилган «Жасурлиги учун», «Германия устидан қозонилган ғалаба учун» медаллари ҳам бор.

Ветеранларнинг бутун ҳаёти сафдошларининг кўз олдида кечди ва шаклланди. Бу кишилар милицияда хизмат қилиб юриб партия сафига ўтишган, жанговар мукофотлар олишган, ҳамкасб дўстлари билан тўйларини, туғилган кунларини нишонлашган, фарзандларини армия сафига хизматга кузатишган. М. Қозоқбоевнинг ҳозирги бошлиғи милиция капитани Ведерников старшинанинг шогирди ҳисобланади. Фақат бугина эмас, у жуда кўп ёш милиционерларга хизмат сирларини ўргатди, уларнинг намунали ходимлар қаторига қўшишига эришди. У тарбиялаган жуда кўп милиционерлар офицерлик унвонини олишди. Ҳозир уларнинг ўзлари ёшларга мураббийлик қилишмоқда.

Катта сержант Н. Фадеевнинг таржимаи ҳоли ҳам М. Қозоқбоевнинг таржимаи ҳолига жуда ўхшаш. У милиция сафида 26 йил хизмат қилди. Улуғ Ватан урушида қатнашган. Фашистлар Германияси ва милитаристик Японияга қарши курашда актив иштирок этган. Жангда кўрсатган қаҳрамонликлари учун бир неча марта ҳукумат орден ва медалларини олишга муваффақ бўлган. Кейин эса бу мукофотлар сафига яна олти медаль қўшилди. Улар милицияда намунали хизмат қилганлиги учун берилган.

Район ички ишлар бўлими сиёсий-тарбиявий ишлар бўлимасининг бошлиғи майор Э. Салимов, партия бюросининг секретари подполковник П. Черниш, милиция старшинаси С. Қосимов, сержант А. Турсунбоев ва И. Беляевлар ҳақиқий дам олишга кузатилаётган касбдошлари ҳақида тўлқинланиб гапиришди.

Шундан кейин сўзга чиққан ички ишлар бошқармасининг бошқа вакиллари ҳам милиция хизматининг ветеранларига омад тилашди ҳамда М. Қозоқбоев ва Н. Фадеевлар бундан кейин ҳам жамоат тартибини мустаҳкамлашда ва ёшларни тарбиялашда ўз коллективларига ёрдамлашиб туришади, деб ишонч билдиришди.

— Буюраман: милиция старшинаси Мамед Қозоқбоев ва катта сержант Николай Григорьевич Фадеевлар... — Ички ишлар бошқармаси кадрлар бўлимининг бошлиғи З. Р. Рисқиев буйруқни ўқиб бўлиши билан оркестрнинг тантанавор садоси янгради. Музика садолари жўрлигида ветеранларга мукофотлар топширилди. Уларнинг умр йўлдошларига эса гулдасталар тақдим этилди.

Ана шундай шарафга муяссар бўлган И. Беляев ва А. Турсунбоевлар ветеранларга кекса авлоднинг жанговар ишларига ҳамиша содиқ қоламиз, деб сўз беришди.

Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасида ҳақиқий меҳнати сингган, хизмат муддатини ўтаб бўлган кишиларни дам олишга кузатиш одат бўлиб қолмоқда.

...Ветеранлар дам олишга кузатиляпти. Улар ўзларининг бой тажрибаси, билим маҳоратларини ёшларга қолдириб кетишяпти. Чунки улар ёшларнинг кекса авлод ишларини дадил давом эттиришига тўла ишонишади.

М. МОТОРИГИН,
Тошкент шаҳар Советн ижроия комитети ички ишлар бошқармаси сиёсий-тарбиявий ишлар бўлимининг бошлиғи.

Ҳикматлар хазинасидан

★ Ўз нафсига ҳоким бўлиб, уни тўғри йўлга бошлай олмаган киши қандай қилиб бировларни тўғри йўлга етаклай олиши мумкин.

★ Ёмон кишиларга улфат бўлмагинки, табиатинг сендан яширинча ўша ёмон кишиларнинг феъли билан ўзини безата бошлайди. Тилёғлама, мунофиқнинг сўзларига асло ишонма, чунки у сени ёлғон сўзлар билан зарурат юзасидан мадҳ этади. Яхшиликни арзимас деб ўйлама, ҳар битта кичик яхшиликнинг қадри ёмонлик олдида каттадир.

★ Уч тоифа кишига одамнинг раҳми келади: жоҳилга қарам бўлган донога, кучлига асир бўлган кучсизга, бахилга муҳтож бўлган саҳийга. Ярамас киши ўзгаларнинг ёмон томонини очишга, яхши томонини яширишга мойил бўлади. Бундай кишиларнинг иши одам танасидаги ярани топиб, ўша ерга қўнган пашшанинг ишига ўхшайди. Ўзгаларнинг мусибатига шодланмаслик керак, чунки замон ўтиши билан ўша мусибат қилувчиларнинг бошига ҳам тушиши мумкин! Оқил киши жоҳил билан, ҳушёр киши маст билан асло тортишмайди.

АФЛОТУН.

▲ Ҳикмат шундай дарахтки, унинг томири диллар ичида ўсади. Уч нарса ўз эгасига зиён келтиради: ўз кучига бино қўйиб беҳуда кучаниш, тан соғлигига қарамасдан кўп ейиш, вақт борлигига ишониб бепарво бўлиш. Катта ёки кичиклар билан ҳазиллашиб бўлмайди. Бундан каттанинг кўнглида гина пайдо бўлса, кичикнинг кўнглида ҳазиллашувчига нисбатан менсимаслик ҳисси пайдо бўлади!

АРАСТУ.

▲ Фаҳмли киши саодатли кишидир. Ўзгаларнинг юриш-туришидан ибрат ола билган киши бахтиёр киши бўлади. Бадбахт шундай кишики, насиҳатингни қабул этмайди, тинчликни бузади.

ПТОЛОМЕЙ.

▲ Уч нарса инсоннинг ғайрати билан ҳосил бўлади: илм, адаб ва шижоат. Беш нарса инсонга ҳусн бўлади: вафо, муроса, камтарлик, саховат, ростгўйлик. Мен ўз устозимдан: «Инсон учун энг зарур нарсалар нима?» деб сўрадим. У: «Саломатлик, бадавлатлилик ва омонлик-» деб жавоб берди. Яна ундан: «Ёшликда ва қариган вақтда кишига қандай ишлар муносиб?» деб сўрадим. У: «Ёшликда илм ўқиш, қариганда шу илмдан фойдаланиш!»—деб жавоб берди.

БУЗУРЖМЕҲР.

Форсчадан М. ҲАСАНОВ таржимаси.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР ХРОНИКАСИ

Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган биринчи «Тошкент—77» Бутуниттифоқ шахмат фестивалида пешқадамлар аниқланди. Ҳозир турнирда етти турдан сўнг 7 очко тўплаган павлодарлик спорт мастери О. Дзюбан пешқадамлик қилмоқда. Кейинги ўринларни олтитадан очко тўплаган мастерликка номзод А. Шадрин, сургутлик В. Иванец ва бухоролик С. Галахов эгаллаб туришибди.

Команда мусобақаларида Павлодарнинг «Химик» шахматчилари 16 очко тўплаб олдинда боришмоқда. «Спартак» (Тошкент—1) командаси 15,5 очкога, Кемерово болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг талабалари ҳамда Сургутнинг «Нефтяник» командаси вакиллари 15 тадан очкога эга.

Республика шахмат-шашка клубида ўтаётган фестивалда жаъми 166 спортчи иштирок этмоқда.

* * *

«Комсомольская правда» газетасининг совринлари учун ГТО кўпкураши бўйича Ўзбекистон чемпионати Навоий шаҳрида уч кун давом этди. Бош совринни Бухоро областининг вакиллари қўлга киритдилар. Самарқанд ва Тошкент областларининг спортчилари кумуш ва бронза совриндорлари бўлишди.

Республика мусобақалари якунига кўра Бутуниттифоқ финалида иштирок этадиган Ўзбекистон терма командаси тузилади.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ТРИКОТАЖ—ҲАММАГА МАНЗУР

БИЗ ҲАММА ВАҚТ МОДАЛИ, АЙНИ БИР ПАЙТДА ҚУЛАЙ ВА БЕЖИРИМ КИЙИНИШНИ ИСТАЙМИЗ.

ЭНГ БЕЖИРИМ ВА ҚУЛАЙ — БУ, АЛБАТТА, ТРИКОТАЖДИР. У ҒИЖИМЛАНМАЙДИ, ҚОМАТГА ЯХШИ ЁПИШИБ ТУРАДИ, ТУРЛИ РАНГЛАР УЙҒУНЛАШИБ КЕТГАН ЁРҚИН, ҚУЮҚ БЎЁҚЛАР КЎЗНИ ҚУВОНТИРАДИ.

Трикотаж бениҳоя универсал. Уни йилнинг исталган мавсумида кийиб юриш мумкин. Қалин свитер қишнинг аёзли кунлари танимизни иситади, ёзда ҳам у ҳожатбарор.

Трикотаж буюмлар ҳаммага ўтиришади ва ишда ҳамда тантанали маросимларда кийиб юриш учун ҳам жуда қулай.

Трикотаж буюмлар болаларга, айниқса, кўпроқ тавсия этилади. Трикотаждан тикилган кийимлар ўйин вақтида эркин ҳаракат қилишга тўсқинлик қилмайди, осон ювилади ва аввалги ҳолатига яхши қайтади.

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

СИЗЛАРНИ ТРИКОТАЖ БУЮМЛАРИНИНГ САВДО-КЎРГАЗМАСИГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ.

САВДО-КЎРГАЗМАСИ ГУМда 28 СЕНТЯБРДАН 2 ОКТЯБРГАЧА ИШЛАЙДИ.

СИЗ БУ ЕРДАН ТОШКЕНТДАГИ «МАЛИКА» ТРИКОТАЖ БИРЛАШМАСИ ИШЛАБ ЧИҚАРГАН ТОВАРЛАР — СПОРТ КОСТЮМЛАРИ, СВИТЕРЛАР, ЭРКАКЛАР ВА АЁЛЛАРНИНГ ЖАКЕТЛАРИ, ЭРКАКЛАРНИНГ ЖЕМПЕРЛАРИ, ЭРКАКЛАРНИНГ КРИМПЛЕНДАН ТИКИЛГАН КОСТЮМЛАРИ, ШИМЛАР, ҚИЗ БОЛАЛАРНИНГ КЎЙЛАК ВА САРАФАНЛАРИ, БОЛАЛАРНИНГ ШЕРСТЬ КОМПЛЕКТЛАРИ (4 предметдан иборат) ХАРИД ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Савдо-кўргазмасида Сиз «Малика» трикотаж бирлашмасининг янгиликлари билан танишасиз. Булар — пишиқ ва қалин қилиб тўқилган, турли рангдаги эркакларнинг сорочкаларидир. Сорочкалар модали қопламаси, соддалиги ва хушбичимлиги билан ажралиб туради.

Қиз болалар сарафанининг модели, айниқса, ажойиб. Турли рангдаги (қизил, кўк, ҳаворанг), модали қопламаси бўлган бундай сарафанлар трикотаж газмолидан тикилган ва у жинсини эслатади.

«Малика» бирлашмасининг Давлат Сифат белгиси берилган икки моделига эътибор қилишингизни маслаҳат берамиз. Бу—эркаклар жакети (ҳаворанг, кулранг ва жигарранг) ва қиз болалар кўйлагидир (ҳаворанг).

Савдо-кўргазмасида сиз, чунончи, аёлларнинг комбинациялари ва гарнитурлар, тунги сорочкалари, гамашилар сотиб олишингиз мумкин.

САВДО-КЎРГАЗМАСИГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ГУМ

«УЗТОРГРЕКЛАМА»

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 28|IX да **Спартак**, 29|IX да **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28|IX да **Келинлар қўзғолони**, 29|IX да **Кўрмайин босдим тиконни.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 28|IX да **Кўзингни каттароқ оч**, 29|IX да **Йўқ, омадсиз эмасман.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Москва цирки артистларининг гастроллари, «СУВДА ЦИРК» АТТРАКЦИОНИ.**

КИНО

28 СЕНТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Ҳаётга ташналик** (18.30).

Оқ Бим Қора Қулоқ — «ЧАЙКА» (18.00).

Қамал — «ЧАЙКА» (21.00).

Арвоҳ-кема — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Куз — «ИСКРА» (кечқурун).

Йиғламагин, қизгина — «ТИНЧЛИК» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Номаълум актёр ҳақида қисса — «ФЕСТИВАЛЬ»

29 СЕНТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Ҳаётга ташналик** (11, 13.30, 16, 18.30).

Оқ Бим Қора Қулоқ (12, 18.00), **Қамал** (2 серия, 15, 21.00)—«ЧАЙКА».

Арвоҳ-кема — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Арвоҳ-кема; Сув ости салтанатининг маликаси: — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Иккинчи ҳақиқат — «ТИНЧЛИК» (13.30, 17, 19, 21.00).

Гувоҳсиз содир бўлган ҳодиса — «КОМСОМОЛ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Йиғламагин, қизгина—«ХИВА».

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

28 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

18.05 «Америка репортажлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Автор — Л. Липовецкий. 19.00 Янгиликлар. 19.10 «Элегия». Совет Армияси Марказий академик театри фильм-спектакли. Автор — П. Павловский. 21.00 УЕФА кубоги учун футбол мусобақалари. «Динамо» (Тбилиси) — «Интернационале» (Милан, Италия). 1-тайм. Тбилисидан олиб кўрсатилади. 21.50—22.00 Танаффус. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 УЕФА кубоги учун футбол мусобақалари. «Динамо» (Тбилиси)—«Интернационале» (Милан, Италия). 2-тайм. 23.15 «Спортлото» тиражи. 23.30 Футбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги учун. «Торпедо» (Москва) — «Бенфика» (Лиссабон, Португалия). 2-тайм. «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Биз —70-йиллар комсомолларимиз» (рус.). 18.50 Кинофильм. 19.10 «Муз устида Тошкентнинг ёш фигурачилари». 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 «Чечено-Ингушетия тоғларида». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.10 «Мухтор Авезов». Адабий портрет. Ёзувчи туғилган кунининг 80 йиллигига. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Дил тароналари». Лирик концерт. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.45 «Енгил ҳаёт». Бадиий фильм. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Девор». 19.20 «Учрашувлар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. «Татьяна» (рус.). 20.25 Реклама. 20.40 Тошкент янгиликлари. 21.00 «Пойтахт области далаларида». 21.30 Симфоник куйлардан концерт.

29 СЕНТЯБРЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

18.05 «Советлар ва ҳаёт». 18.35 Рибинск шаҳри болалар бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Инсон ва қонун». 19.45 А. Островский қўшиқлари мавзуларига ёзилган фантазия. 20.00 Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига. Совет Молдавияси. Кўрсатувда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. И. Бодюл иштирок этади. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30—22.40 Танаффус. 22.40 «Ҳужжатли экран». 23.55 «Музикали абонемент». «Ёш ижрочилар». 00.35 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Жамиятшунослик. «Диалектика қонунлари» (рус.). 12.00 «Малишок» программаси (такрорий кўрсатув). 12.30 Жамиятшунослик. «Диалектика қонунлари». 13.00 «Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги». Эстония халқ ёзувчиси Юхан Смуул (рус.).

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Кўзгудаги акс». Болалар учун мультфильм. 18.45 Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган биринчи «Тошкент-77» шахмат фестивали. Репортаж. 19.05 «Бизнинг бош мухбиримиздан». Кўрсатувда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Л. П. Казанцева иштирок этади. 19.30 Кинофильм. 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 «Дўстлик экрани». «Октябрь номи билан». Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари телевидениеларининг биргаликдаги кўрсатуви. 21.00 «Ахборот». информацион программаси. 21.20 Ўзбекистон ССР халқ артисти Раъно Низомова ва солист Турдиали Сайдуллаев концерти. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Пахтазор — мардлар майдони». 22.45 «Ашаддий душман». Бадиий фильм. 00.10 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

Тошкент кўрсатади. 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 «Учрашувлар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. «Қозон» (рус.). 19.55 «Ҳаётга йўл излайман». 20.25 Тошкент янгиликлари. 20.45 Совет композиторларининг қўшиқлари. 21.15 Ўқитувчи экрани. 21.45 «Инженерлар». Телевизион ҳужжатли фильм.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги ва «Ўзбекистон Социал таъминоти» журнали редакцияси республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Маҳбуба РАҲИМОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

«ЧИЛИ УЗРА ТУН»

МОСКВА. «Мосфильм» студиясида «Чили узра тун» бадиий фильми устидаги ишлар ниҳоясига етди. Ушбу лента 1973 йилги Чилидаги фожиали сентябрь воқеалари ҳақида ҳикоя қилади.

Фильмни суратга олишда чили ва совет кинематографистлари — режиссёр Себастьян Аларкон, оператор Кристиан Вальдес, сценарийчи Сергей Мухин, режиссёр Александр Косарев иштирок этишди. Фильмнинг бадиий раҳбари Роман Кармен. «Чили узра тун» фильми ёш зиёли, архитектор, сиёсат билан мутлақо шуғулланмаган, аммо софдил, виждонли кишининг тарихи ҳақидаги ҳикоядир.

СУРАТДА: ана шу кинофильмдан бир кадр.

ТАСС фотохроникаси.

РАССОМЛАРНИНГ 60 ЙИЛЛИККА БАҒИШЛАНГАН АСАРЛАРИ

Андижонда область рассомларининг Улуғ Октябрь 60 йиллигига бағишланган асарлари виставкаси очилди. Виставкада рассомлар, графиклар, ҳайкалтарошлар, декоратив амалий санъат усталарининг 50 асари намойиш қилинмоқда.

Улуғбек Болтабоевнинг «Икки ҳаёт» асари, Андижон областидаги илғор кишиларнинг Ҳасан Саидов билан Нажим Қозиев яратган портретлари туркуми томошабинларнинг эътиборини жалб қилмоқда. Анатолий Шкрабанинг Фарғона водийси гўзаллигини тараннум этувчи линогравюралари мароқлидир. Ҳайкалтарош Нина Пахомованинг асарлари тўғрисида ҳам кўпгина эзгу сўзлар айтилди.

Ганч ўймакорлиги намуналари, заргарлик безаклари, қўлда тўқилган буюмлар халқ санъати ва декоратив амалий санъатнинг бойлиги тўғрисида ҳикоя қилади.

(ЎзТАГ).

Редактор
С. М. ҚАРОМАТОВ.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ

Р—14558. | Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. | ИНДЕКС 64579 | Нашр Г—3157.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими — 33-81-42.